

Møteinnkalling

Utvalg:	Verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord – 6/16
Møtested:	Kjøbmandsgaarden Hotel, Mandal
Dato:	05.12.2016
Tidspunkt:	09:30 – 15:30

Eventuelle forfall må meldes snarest til Verneområdeforvalter med bekreftelse for personlig vararepresentant omgående. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Saksliste 6/16

- ST 39/16 Godkjenning av protokoll fra forrige møte, og innkalling
- ST 40/16 Valg av ett medlem som skal underskrive protokollen sammen med styreleder
- ST 41/16 Referatsaker
- RS 31/16 ♦ Årsrapport fra SNO 2016
- RS 32/16 ♦ Budsjett status – Desember 2017
- RS 33/16 ♦ Vannscooteraktiviteten i Oksøy-Ryvingen
- RS 34/16 ♦ Mink bekjemping prosjekt – vinter 2016-2017
- RS 35/16 ♦ Mønstromyr – prosjekt oppdatering
- RS 36/16 ♦ Saken er unntatt offentligheten
- ST 42/16 Oksøy fyr - dispensasjon søknad for etablering av mast med vindsensor, og installering av varmepumper på tre boliger
- ST 43/16 Besøksstrategi – Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder – varsel om oppstart
- ST 44/16 Grunneierrepresentasjon på Rådgivende Utvalg - endring
- ST 45/16 Kystfortet på Helgøya, Søgne kommune – topp ti vedlikeholdsprosjekter for 2017
- ST 46/16 Daudmannsholmen, Flekkerøy – bygging av ei bru
- ST 47/16 Eventuelt
- Møteplan for første halvår 2017
 - Studietur 2017
 - Overføring av midler til Søgne kommune for to overganger på kystfortet
 - Overføring av midler til Flekkefjord kommune for å dekke utgifter til omlegging av sti etter ras
 - Overføring av midler til Kristiansand kommune for flytting av gjerde på Flekkerøy (ST 10/16)
 - Trefelling og krattrydding, Ny-Hellesund
 - Sitkagraner prosjekt

MØTEPROTOKOLL

Utvalg: Verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord
Landskapsvernrområder

Møtested: Risleviga, Flekkerøy og befaringer

Dato: 26. september 2016

Tidspunkt: 09:30 – 15:15

FØLGENDE FASTE MEDLEMMER MØTTE:

<u>Navn</u>	<u>Funksjon</u>	<u>Representerer</u>
Reidar Gausdal	Styreleder	Flekkefjord
Grete Kvelland Skaara	Nestleder	Kristiansand
Astrid M. Hilde	Styremedlem	Søgne
Randi Øverland	Styremedlem	Vest-Agder Fylkeskommune
Ove Nodeland	Styremedlem	Mandal

FØLGENDE MEDLEMMER HADDE MELDT FORFALL:

<u>Navn</u>	<u>Funksjon</u>	<u>Representerer</u>
-------------	-----------------	----------------------

FØLGENDE VARAMEDLEMMER MØTTE:

<u>Navn</u>	<u>Funksjon</u>	<u>Representerer</u>
-------------	-----------------	----------------------

Merknader:

Styremedlem Randi Øverland dro kl 12:45. Varamedlem var ikke til stede for befaringer.

FRA ADMINISTRASJON MØTTE:

Navn	Funksjon	Representerer
Maria-Victoria Solstrand (MSO)	Verneområdeforvalter	
Bjørn Vikøyr (BVI)	Forrige VO forvalter	
Halvard Ranestad Pedersen	Statens Naturoppsyn	
Trond Johansen	Rådgiver, Parkvesenet	Kristiansand k.
Asbjørn Lie	Rådgiver	Agder naturmuseum

ANDRE DELTAGERE:

Navn	Funksjon	Representerer
Thomas Kristoffersen	Representant	Flekkerøy vel

UNDERSKRIFT:

Vi bekrefter med underskriftene våre at det som er ført på de sidene vi har signert i møteboka, er i samsvar med det som ble vedtatt på møtet.

Reidar Gausdal
Styreleder

Grete Kvelland Skaara
Nestleder

SAKSLISTE

Utvalgs- Saksnr	Innhold	Arkiv- Saksnr.
ST 34/16	Godkjenning av protokoll fra forrige møte og innkalling	
ST 35/16	Valg av ett medlem som skal underskrive protokollen sammen med styreleder	
ST 36/16	Referatsaker	
RS 24/16	Sykling og organisert ridning i nasjonalparker og landskapsvernområder	432.2
RS 25/16	Rapport - rydding strandsøppel på Valløy	432.4
RS 26/16	Mønstremyr – søknad om utvidelse av restaureringstiltaket med tiltak i Botnen og pedagogisk film	432.2
RS 27/16	Mønstremyr – underskrevet avtale om tjeneste – terrengtiltak	432.2
RS 28/16	Ønske om felling av trær Belteviga – Flekkerøy	432.2
RS 29/16	Hidrasundet – kopi av vedtak – etablering av akvakulturproduksjon av tare	432.2
RS 30/16	Hidrasundet – Guleodden – kopi av uttalelse – tillatelse til akvakultur av tare	432.2
ST 37/16	Besøksstrategi – Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder – rammer for et prosjekt	
ST 38/16	Eventuelt • Rapport minkprosjektet (eget vedlegg) • Tilstandsrapport Helgøya kystfort (eget vedlegg) • Styredeltakelse nasjonalparksamling 8. - 9. nov.	

- Dato for styremøte i desember
- Miniseminar «Vår rike kyst 2» - 1. nov. orientering fra sekretariatet
- Ulovlig avfallshåndtering - reservatet i Søgne
- Ombygd av hytte er i strid med tillatelse fra VOS

Saker til orientering/befaring fra kl 12:30

- Tiltak for friluftsliv på Flekkerøy – innledning ved Flekkerøy vel og Kristiansand kommune som ønsker befaring på følgende steder (30 min innen kl 1145)
- Orientering fra Gunnar Askbo og Lars Otto Nome om å legge fram sine driftsønsker på Berge/Bergeneset kl 1215.
- Grunnevågskilen: Hogst av trær på statens frilufts eiendom i landskapsvernområdet i indre del av Grunnevågskilen (vestsiden) – ønske fra private eiere/naboer – innledning ved eiere/naboer ved Beate Austefjord og verneområdeforvalter kl 1315.
- Daumansholmen: for å se på broer og tilrettelegging - ønske fra Kristiansand kommune og Flekkerøy velforening kl 1415
- Asperøya: for å se på grad av tilrettelegging - ønske fra Kristiansand kommune og Flekkerøy velforening kl 15:00.

ST 34/16 Godkjenning av protokoll fra forrige møte og innkalling

Det var ingen merknader til saksliste og møteinnkalling.
Protokoll fra møte 4/16 og møteinnkalling 5/16 ble godkjent.

Vedtak: Enstemmig

ST 35/16 Valg av ett medlem som skal underskrive protokollen sammen med styreleder

Grete Kvelland Skaara, nestleder, var foreslått til å skrive under protokollen sammen med styreleder.

Vedtak:

Grete Kvelland Skaara, nestleder, ble valgt til å skrive under protokollen sammen med styreleder.

Vedtak: Enstemmig

ST 36/16 Referatsaker

RS 24/16 Sykling og organisert ridning i nasjonalparker og landskapsvernområder

Forrige verneområdeforvalter BVI orienterte styret om brevet fra Miljødirektoratet, og informerte at sykling ikke er en del av forvaltningsplanen.

Referatsaken ble tatt til etterretning med oppfølging og orientering til styret etter Stortingets behandling.

Vedtak: Enstemmig

RS 25/16 Rapport rydding strandsøppel Valløy

SNO representant Halvard R. Pedersen orienterte styret om fire utførte strandryddingsaksjoner.

Verneområdeforvalter MSO orienterte styret om Oksøy - slåttedagen, søppelrydding og fremmede arter aksjonen.

Referatsaken ble tatt til etterretning.

RS 26/16 Mønstromyr – søknad om utvidelse av restaureringstiltaket med tiltak i Botnen og pedagogisk film

RS 27/16 Mønstremyr – underskrevet avtale om tjeneste – terrengtiltak

Forrige verneområdeforvalter BVI orienterte styret om Mønstremyr prosjektet.

Tiltaket i Mønstremyr er i god gang innen rammen av tildelt 501 000 kr. Avventer eventuell tildeling av ytterligere midler til tiltak i Botnen i september.

Referatsakene 26/16 og 27/16 ble tatt til etterretning.

RS 28/16 Ønske om felling av trær Belteviga – Flekkerøy

Verneområdeforvalter MSO orienterte styret om saken i forkant av befaringen senere den dagen. Asbjørn Lie var invitert til å gi kommentarer og synspunkt, fra en ekspert.

Staten er grunneier, og Kristiansand kommune har det daglige ansvaret.

Vedtak:

Verneområdeforvalter MSO fikk mandat fra styret for å undersøke prosedyrene for å ta saken videre. Styret blir orientert på neste styremøte. Muligheten for et saksfremlegg, avhengig om svar på undersøkelse.

Vedtak: Enstemmig

**RS 29/16 Hidrasundet – kopi av vedtak – etablering av
akvakulturproduksjon av tare**

**RS 30/16 Hidrasundet – Guleodden – kopi av uttalelse – tillatelse til
akvakultur av tare**

Forrige verneområdeforvalter BVI orienterte styret om saken.

Verneområdestyret har tidligere åpnet for et slikt anlegg jf ST 21/16

Referatsakene 29/16 og 30/16 ble tatt til etterretning.

Verneområdeforvalter MSO ble delegert til å følge opp og rapportere på neste styremøte.

Vedtak: Enstemmig

ST 37/16

**Besøksstrategi – Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord
landskapsvernområder – ramme for et prosjekt**

Forrige verneområdeforvalter BVI la frem et forslag til en ramme for besøksstrategi.

Vedtak:

Styret var uenige om forslaget for besøksstrategi, og om strukturen for plangruppa. Styret vil ha mer informasjon og noen eksempler for veiledning. Mål, ressurser og tid må stå tydelig i ramme.

Styret foreslo at VORF nettside blir oppgradert til å inkludere tur tips, hvor å finne hva, osv. Tilgjengelighet til slik informasjon burde ikke vente 2 år til en besøksstrategi er på plass. Et eksempel: Verneområdestyret ønsker et eget søksområde på nettsiden som viser turløyper som er skiltet og opparbeidet innenfor styrets ansvarsområde.

Verneområdeforvalter MSO overtar saken og presenterer mer informasjon på neste styremøte 6/16.

Vedtak: Enstemmig

ST 38/16

Eventuelt

- **Rapport minkprosjektet (eget vedlegg)**

Forrige verneområdeforvalter BVI orienterte styret om saken. Verneområdeforvalter MSO fikk mandat til å overta saken, og presentere mer informasjon på neste styremøte 6/16.

- **Tilstandsrapport Helgøya kystfort (eget vedlegg)**

Forrige verneområdeforvalter BVI orienterte styret om saken. Verneområdeforvalter MSO fikk mandat til å overta saken, og presentere mer informasjon på neste styremøte 6/16.

- **Styredeltakelse nasjonalparkkonferanse 2016 i Trondheim
8. -9. nov.**

Verneområdeforvalter MSO orienterte styret om nasjonalparkkonferanse 2016, og Ove Nodeland fra styret skal delta.

- **Dato for styremøte i desember**

Desember møte blir i Mandal 5 desember.

Vedtak: Enstemmig

- **Miniseminar «Vår rike kyst 2» - 1. nov. orientering fra sekretariatet**

Forrige verneområdeforvalter BVI orienterte styret om saken.

Vedtak:

BVI tar ansvar for seminaret. Det blir ingen styremøte den dagen.

Vedtak: Enstemmig

- **Ulovlig avfallshåndtering reservat i Søgne**

Verneområdeforvalter MSO og SNO Halvard R. Pedersen orienterte styret om saken med bilder som viste områdets tilstand. SNO skal anmelde saken til politiet og Kystverket har blitt informert.

Vedtak:

Styret vil ha området tilbakeført så snart som mulig.

Verneområdeforvalter MSO fikk fullmakt for å kjøre saken videre på vegne av styret, og følge opp saken med oppdatering på neste styremøte.

Vedtak: Enstemmig

- **Ombygd hytte er i strid med tillatelse fra VOS**

Forrige verneområdeforvalter BVI orienterte styret om saken. Verneområdestyrets vedtak i den saken var ikke tatt i bruk, og det kan hende at det er en saksbehandlingsfeil fra Kristiansand kommune.

Vedtak:

Verneområdeforvalter MSO fikk fullmakt for å kjøre saken videre på vegne av styret, og følge opp saken med oppdatering på neste styremøte.

Vedtak: Enstemmig

Saker til orientering/ befaring fra kl 12:30

1. Tiltak for friluftsliv på Flekkerøy – innledning ved Flekkerøy vel og Kristiansand kommune som ønsker befaring på følgende steder (30 min inne kl 1145)

Trond Johanson orienterte styret om kommunens friluftslivsplan for Flekkerøy. Thomas Kristoffersen fra Flekkerøy vel presenterte foreningens side. Generell diskusjon om planen, med orientering i forkant av befaringer.

2. Orientering fra Gunnar Askbo og Lars Otto Nome om å legge fram sine driftsønsker på Berge/Bergeneset kl 1215.

Presentasjon fra saueiere og forespørsel for å åpne saken på nytt.

Vedtak:

Styret fant ingen grunn til å åpne saken på nytt, men saueiere var invitert til videre dialog med verneområdeforvalter, for å bidra til en helhetlig beiteplan for Oksøy-Ryvingen.

Vedtak: Enstemmig

Befaringer:

1. Risleviga

Et eksempel for restaurering av gamle tyske brygger. Stedet for befaringen var utenfor landskapsvernområde.

2. Grunnevågskilen: Hogst av trær på statens frilufts eiendom i landskapsvernområdet i indre del av Grunnevågskilen (vestsiden) – ønske fra private eiere/naboer – innledning ved eiere/naboer ved Beate Austefjord og verneområdeforvalter kl 1315.

Styret dro på befaringen. Asbjørn Lie kommenterte om saken på stedet. Trond Johanson nevnte at det kan hende at Kristiansand

kommune må behandle saken som representant for staten som grunneier.

Vedtak:

Verneområdeforvalter MSO fikk fullmakt til å undersøke saken videre. Alle var enige om at saken er en prinsipiell sak, og det er viktig å behandle den i den riktig rekkefølge.

Verneområdeforvalter MSO skal oppdatere styret på neste styremøte.

Vedtak: Enstemmig

3. Daumansholmen: for å se på broer og tilrettelegging - ønske fra Kristiansand kommune og Flekkerøy velforening kl 1415

Trond Johanson og Thomas Kristoffersen fra Flekkerøy vel presenterte saken for styret.

Vedtak:

Verneområdestyret godkjenner en 2 meters bred brua til fortet. Flekkerøy vel vil rydde området rundt fortet.

Vedtak: Enstemmig

4. Asperøya: for å se på graden av tilrettelegging - Ønske fra Kristiansand kommune og Flekkerøy velforening presenterte på befaringen kl 14:45.

Flekkerøy vel ønsker en flytebrygge for båtfolket og lettere atkomst mellom brygge for allmenheten og nordre ende av Asperøya.

Vedtak:

Kristiansand kommune skal vurdere saken på nytt og forberede en sak for verneområdestyret. Skilting må være en del av saken.

Vedtak: Enstemmig

Møte avsluttet 15:15

Arkivsaksnr: 2016/16978-0

Saksbehandler: Maria-Victoria Solstrand

Dato: 24.11.2016

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret ORF	RS 31/16	05.12.2016

Årsrapport fra SNO 2016

Forvalters innstilling

Verneområdestyret tar årsrapport fra SNO for 2016 til etterretning.

Saksopplysninger

SNO legger frem et sammendrag av aktiviteter for både Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord for 2016.

Flekkefjord var besøkt 5 ganger – betydelig mindre enn ønsket og planlagt. Skjærgårdstjenesten besøkte område ukentlig i sommerhalvåret.

Oksøy-Ryvingen var besøkt 67 ganger av SNO og over 150 ganger av Skjærgårdstjeneste-enhetene i Mandal, Søgne og Kristiansand.

Vurdering

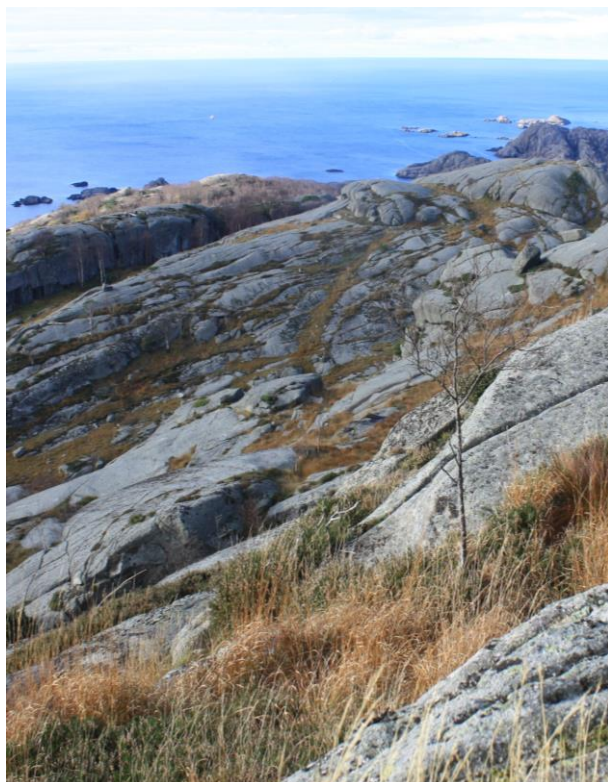
Årsrapport fra SNO tas til etterretning. Rapporten er nyttig for planlegging og prioritering av tiltakene for 2017.

Til: Verneområdestyret (VORF)
Fra: Olaf Landsverk, Halvard R. Pedersen
UTKAST: 1.12.2016

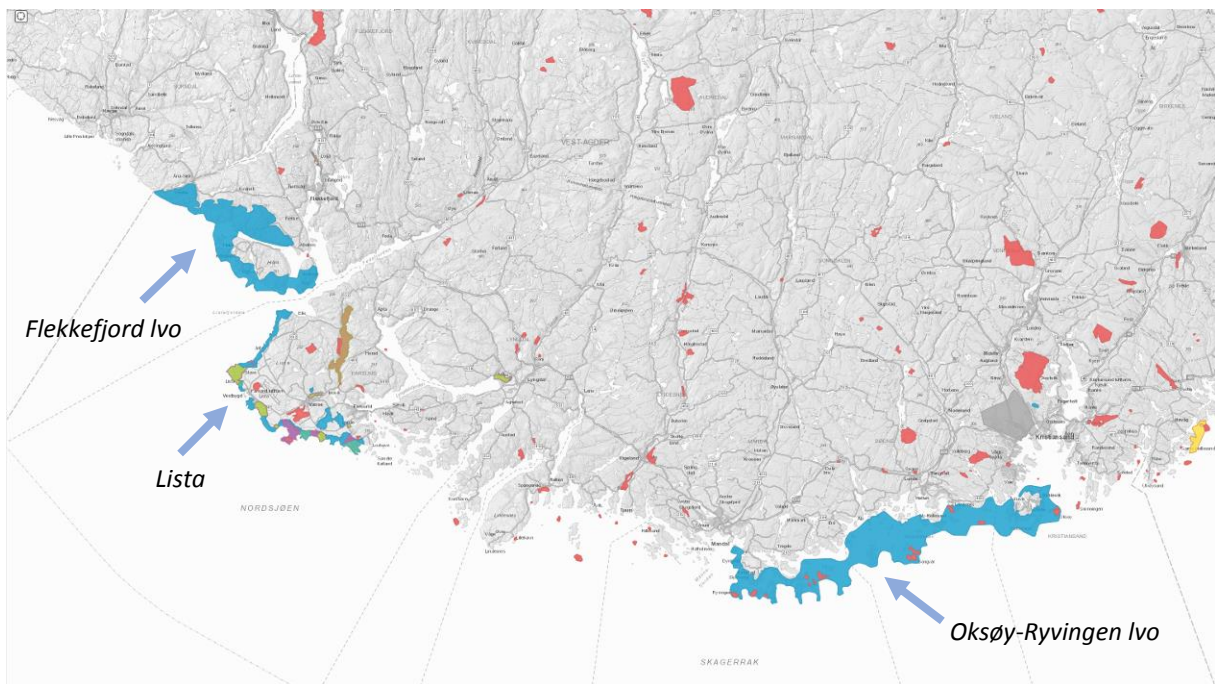
ÅRSRAPPORT 2016

Flekkefjord og Oksøy-Ryvingen landskapsvernområder

Innhold

1. INNLEDNING	3
2. SAMMENDRAG	4
2.1. Flekkefjord lvo.....	4
2.2. Oksøy-Ryvingen lvo.....	4
3. OPPSYN OG KONTROLL	5
2.1. Sjøfugl	5
2.2. Motorferdsel	5
4. SKJØTSEL OG TILTAK I VERNEOMRÅDENE.....	6
4.1. Fremmede arter	6
4.2. Trua naturtyper – kystlynghei	7
4.2. Avfall og forurensning.....	8
4.3. Kulturminner.....	8
5. OVERVÅKING OG DOKUMENTASJON	9
6. VEDLEGG	9

Figur 1. Flekkefjord landskapsvernområde (lvo) vest i Vest-Agder og Oksøy-Ryvingen lvo i øst dekker sammen med verneområdene på Lista godt over halve kysten av Vest-Agder.

Kartgrunnlag: Statens kartverk og Miljødirektoratet

Bilder forside:

- 1) Humeråsmarka i Flekkefjord lvo er ryddet og svidd – og beites nå med villsau.
- 2) Skjærgårdstjenesten skifter verneskilt på Store Lyngholmen naturreservat i Søgne.
- 3) Rynkerose er svartelistet i Norge og blir bekjempet i Oksø naturreservat i Kristiansand.
- 4) Brenning av kystlynghei under kurset i mars på Bergeneset, Flekkerøy.

Alle foto i rapporten: SNO (Olaf Landsverk og Halvard R. Pedersen)

1. Innledning

Statens naturoppsyn (SNO) er miljøforvaltningens operative feltapparat lokalt. Vi fører tilsyn med naturtilstanden og at bestemmelsene i miljølovgivningen og verneområder blir overholdt.

Årsrapporten forteller om SNOs oppsynsaktivitet i *Flekkefjord lvo* og *Oksøy-Ryvingen lvo* og de ti sjøfuglreservatene som styret forvalter fra 1.10.2015. Vi rapporterer status for bestilte oppdrag i elektronisk vedlegg, og vi registrerer feltaktiviteter og tiltak i *Verneområdeloggen*. Vår aktivitet er bestemt av *prioriterte oppgaver* i sentrale føringer, *SNOs kjerneoppgaver* fra lov om statlig naturoppsyn og *bestilte oppdrag* fra VORF.

SNO lokalt har brukt samlet ca. ett årsverk på oppsyn og oppdrag i verneområdene som VORF forvalter. Halvparten går til oppsyn og kontrollaktivitet i felt (inkl. minkbekjemping), ¼ til skjøtselsoppgaver og registrering og ¼ til rapportering, administrasjon, møter, prosjektarbeid, kompetanseutvikling og planlegging. Tidsbruken i 2016 har økt noe oppsyn og tiltak i ti sjøfuglreservater gjennom hele året er gjort for styret.

Hovedaktiviteter og resultater i 2016:

Alle områdene er besøkt i 2016, og flere av dem mange ganger gjennom hele året:

- *Flekkefjord lvo* er besøkt 5 ganger, betydelig mindre enn ønsket og planlagt. I tillegg besøker skjærgårdstjenesten området ukentlig i sommerhalvåret, og melder fra om uregelmessigheter de oppdager. Det er ingen sjøfuglreservater i området.
 - Skilt og informasjonstavler er kontrollert og blir supplert ved behov.
 - Det har vært ryddet marint søppel for første gang i Stø, det var store mengder.
- *Oksøy-Ryvingen lvo* er besøkt 68 ganger av SNO (inkl. 37 dager til bekjemping av mink) og over 150 ganger av Skjærgårdstjeneste-enhetene i de tre kommunene.
 - 28 mink er tatt ut til sammen i *Oksøy-Ryvingen lvo* og sjøfuglreservatene
 - kurs i lyngbrenning på er gjennomført med 50 deltakere fra Aust- og Vest-Agder
 - restaurering av kystlynghei på Skjernøy og Flekkerøy er kontrollert
 - avtaler om strandrydding på fem faste steder er inngått
- *sjøfuglreservatene* har samlet hatt besøk 60 ganger av SNO (inkl. 15 ganger ved bekjempelse av mink) og 66 ganger av Skjærgårdstjenesten
 - søppelrydding i alle områdene (både SNO og Skjærgårdstjenesten)
 - andre års engslått og bekjemping av fremmede arter på *Oksø*
 - anmeldelse av ulovlig brenning av avfall og utfylling av masse i sjøfuglreservat

Bemanning

Oppsynet i de to landskapsvernområdene er vært utført av *Olaf Landsverk* (SNO Lyngdal), *Halvard R. Pedersen* (SNO Krs) og *Jon Erling Skåtan* (SNO Hægebostad – minkprosjektet).

Skjærgårdstjeneste-enhetene i Kristiansand, Søgne, Mandal og Lister bistår SNO ca. 10 dager hver på oppdrag og ved naturoppsyn de gjør som del av daglig drift på sjøen gjennom året. Noe av tida er brukt i landskapsverneområdene og sjøfuglreservatene som styret forvalter.

2. Sammendrag

SNO har deltatt på møter med styret og rådgivende utvalg og befaringer med verneområdeforvalterne og samarbeidsparter. God kontakt med styret og rådgivende utvalg er prioritert.

Påbegynte langsiktige skjøtselstiltak bør fortsette. Omfanget kan variere fra år til år, men det er viktig at det ikke stopper opp i lengre perioder. Tilretteleggingstiltak er svært positivt, de kanalisere trafikken og øker brukernes opplevelser av områdene. Tekniske innretninger som tavler, skilt, klopper og benker skal være i god stand. Vi ønsker å bidra til gode innfallsporter og demonstrasjonsområder i en ny besøksstrategi.

2.1. *Flekkefjord lvo*

Det har vært et år uten særlig store utfordringer på land eller sjø. Sommerværet var dårlig, noe som resulterte i mindre båttrafikk i området enn foregående år. Ellers brukes turstiene i landskapsvernområdet mye av fastboende og tilreisende turister, spesielt i sommerhalvåret.

Parkeringsplassen på Roligheten har vært stengt hele året, og det har skapt problemer og irritasjon hos lokalbefolkningen. Parkering ved skolen blir i liten grad brukt, og turister bruker private og mindre parkeringsplasser. Det gjenstår merkeing langs etablerte stier ved vernegrensen (løveskilt) noen steder, dette blir prioritert i 2017.

I 2016 har SNO iverksatt og fulgt opp færre skjøtselsoppgaver enn i 2015. Stier fra Roligheten til Brufjellområdet ble opprustet på slutten av året. I samme området har det vært noe problem med løse hunder og sau i båndtvangstida, stort sett blant utenlandske turister.

SNO har som før drevet kontroll med at verneforskriftene i landskapsvernområdet blir etterlevd. Informasjon og veiledning om natur og kulturmiljø i områdene og om gjeldende regler for friluftsliv, motorferdsel, jakt og fiske er også en viktig del av oppsynets arbeid. Her spiller også Skjærgårdstjenesten en viktig rolle, ikke minst i forhold til å sikre at friluftslovens bestemmelser om hensynsfull ferdsel blir respektert i skjærgården.

2.2. *Oksøy-Ryvingen lvo*

Oppsyn med sjøfuglreservatene og skiltingen av disse, dokumentasjon av pågående arbeid for å restaurere kystlynghei og oppstart slått/bekjempelse av fremmede arter er prioritert i 2016. Restaurering av kystlynghei i alle tre kommuner har fortsatt, men med noe redusert styrke sammenliknet med de siste årene. SNO holdt kurs i lyngbrenning i mars på oppdrag fra verneområdestyret med 50 deltakere fra bla.saue- og geitebønder, kommuner, brannvesen, Sivillforsvaret og Fylkesmannen. Det har også vært ryddet 173 sekker søppel og mye stort avfall på faste steder med nye ryddeavtaler.

I 2016 har bekjemping av fremmede arter, kystlynghei og kontroll med ilandstigning i sjøfuglreservatene i forbudstiden vært høyt prioritert. Økt tilstedeværelse med nye båter og utvidet sesong har bidratt til mer oppsyn til sjøs, særlig i *Oksøy-Ryvingen lvo*.

3. Oppsyn og kontroll

Oppsyn og kontroll er en av SNOs kjerneoppgaver. Vi er tilstede i verneområdene og har tilsyn med ferdsel, aktiviteter og tiltak.

2.1. Sjøfugl

NOF overvåker og rapporterer sjøfugldata i Vest-Agder, de lager også statusrapport for sjøfugl i sjøfuglreservatene for Fylkesmannen. Se også *Artsobservasjoner*.

Det drives noe sjøfugljakt langs hele Agderkysten, mest i oktober-november når det også er jakt på storskarv og ærfugl. Det foregår også jakt på utvalgte offentlige øyer og holmer i *Oksøy-Ryvingen lvo* der Staten og kommunene har åpnet for fri sjøfugljakt for allmennheten. SNO har i 2016 kontrollert få sjøfugljegere. Tilsyn med sjøfugljakt inngår som del av rutinemessig oppsyn i landskapsvernområdene.

Det er ikke registrert ulovlig ilandstigning i forbudstida i noen av sjøfuglreservatene innafor yttergrensen av *Oksøy-Ryvingen lvo* i år (ikke andre steder i Agder heller), verken av SNO eller Skjærgårdstjenesten. Til sammen har vi avlagt 126 besøk i de ti reservatene gjennom sesongen.

God skilting av sjøfuglreservatene er viktig for å unngå forstyrrende ferdsel i forbudsperioden (15/4-15/7). Det er en prioritert oppgave å se til at verneskiltene og underskilt er i orden før hver hekkesesong. I 2016 ble det skiftet mange verneskilt/underskilt, både av SNO og Skjærgårdstjenesten.

Figur 2. Oppslag i Fædrelandsvennen med oppfordring om å ferdes varsomt i skjærgården i hekketida.

Det er begrenset informasjon om *Oksøy-Ryvingen lvo* og sjøfuglreservatene ved de største utfartssteder/båthavner. Det er behov for målrettet informasjon som særlig når de som driver med båtfriluftsliv, jakt og fiske. Mer kunnskap blant brukerne om verneverdiene vil kunne skape enda mer forståelse, gi mer hensynsfull ferdsel og forebygge miljøkriminalitet.

Anbefalt oppfølging

- avklare forholdet mellom sjøfulg, beiting og kystlynghei
- utskifting av verneskilt bør prioriteres videre våren 2017. Behov for felles anskaffelse

2.2. Motorferdsel

Det har ikke vært alvorlige tilfeller av ulovlig motorferdsel på land. Oppsynet med vannskuterkjøring har ikke resultert i anmeldelser i 2016. Det er varslet endringer i regelverket som kan påvirke oppsynet i 2017.

Anbefalt oppfølging

- fortsette overvåking av områdene mtp. kjøring på barmark
- vurdere felles aksjoner med politiet etter ev. endringer i reglene for bruk av vannskuter

4. Skjøtsel og tiltak i verneområdene

Skjøtsel og tilrettelegging er en annen av SNOs oppgaver i både landskapsvernområdene og sjøfuglreservatene. Dette er oppdrag SNO gjør på bestilling fra verneområdestyret. SNO har gitt innspill til konkrete tiltak videre og prioriteringen av disse.

Verneområdestyret og Fylkesmannen har administrert en del tiltak selv, som reetablering av kystlynghei og utforming av forvaltningsplaner. SNO har ofte ansvaret for å veilede tiltakshaver, følge opp og kontrollere noen av disse tiltakene i felt.

I 2016 har vi drevet skjøtsel av vegetasjon (noe lyngbrenning), bekjempet fremmede arter og vedlikeholdt skilt og tavler. Vi følger også opp tidligere gjennomførte tiltak som krever etterarbeid og overvåking. Se vedlagte skjema for informasjon om utførte tiltak på bestilling fra verneområdestyret.

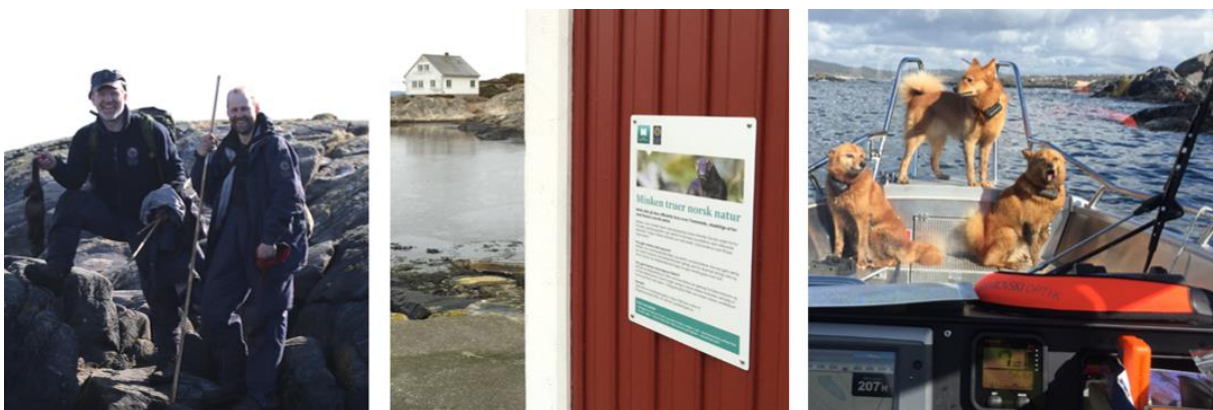
4.1. Fremmede arter

Arbeidet SNO gjør med å bekjempe fremmede arter skjer hovedsakelig for å begrense utbredelsen av svartelistede arter i verneområdene og forebygge spredning inn i dem.

Mink

SNO har samlet tatt ut **28 mink** i *Oksøy-Ryvingen lvo* med sjøfuglreservater (107 i Agder), store deler ved tjenestekjøp fra Tom Udø. Siden prosjektet i *Oksøy-Ryvingen lvo* startet i 2011, har SNO tatt ut til sammen 237 mink her. Dette tilsvarer en beregnet sommerbestand på ca 800 dyr. I tillegg gjør privatpersoner en betydelig innsats i Søgne og deler av Kristiansand.

Erfaringene viser at sjøfuglreservatene og *Oksøy-Ryvingen lvo* lar seg tømme før hekkesesongen for sjøfugl med en innsats på dagens nivå. Men det kommer inn ca. 30 individer fra indre skjærgård i løpet av året. Det er derfor et mål å stimulere til ytterligere privat jakt og fangst i indre skjærgård. Se egen sluttrapport fra prosjektet.

Figur 3. Jon Erling Skåtan og Tom Udø under minkjakt på Trehøvlingane SV for Flekkerøy. **Bilde 3.** Infoplatat om minken som truer norsk natur og SNOs minkbekjemping, her fra Oksøy. **Bilde 4.** Bruk av topptrente hunder av rasen *finsk spets* er avgjørende for at 28 mink ble tatt ut i *Oksøy-Ryvingen lvo* med sjøfuglreservater i 2016.

Svartelista planter

Det har ikke vært gjort spesielle tiltak mot svartelista planter i Flekkefjord lvo i 2016. Det er imidlertid behov for litt mer oppfølging i Kalven, der det ble hogd sitkagran i 2009.

I 2016 er det prioritert ekstra innsats og tiltak mot rynkerose, parkslirekne og høstberberis på Oksø, utført av Parkvesenet i Kristiansand kommune. I 2017 vil vi fortsette å bekjempe disse artene her. Rynkerose forekommer også flere steder i landskapsvernområdene i sjøfuglreservatene.

- Sitkagran og edelgran står fortsatt igjen i mange verneområder. Der det nylig er hogd frømodne trær, kommer det opp mye småplanter. I år har vi fjernet slike oppslag som del av annet oppsyn på Oksø, og vi har fått bedre oversikt over utbredelsen ellers. I Oksøy-Ryvingen lvo er det bestander av sitkagran i randsoner på Skjernøy og Udøy i Mandal, Kapelløya i Søgne og Flekkerøy i Kristiansand, i tillegg til spredte små bestander og enkelttrær på andre øyer i hele området.

Figur 4. Sitkagran på Kapelløya i Ny-Hellesund. Bestandet er kartlagt i 2016 og foreslås tatt ut i 2017 som en del av en innsats for å bekjempe sitkagran i hele Oksøy-Ryvingen lvo fremover. Foto: SNO

- Buskfuru og bulkemispel er det fortsatt en del av på Asperøya, Flekkerøy, i Oksøy-Ryvingen lvo etter en hogst noen år tilbake. Eventuell resthogst med restaurering av kystlynghei i samråd

Anbefalt oppfølging

- fortsette bekjempingen av mink og forsøke å redusere spredning fra indre skjærgård
- videreføre bekjempingen av svartelistede planter på Oksø
- etablere egen satsing på å fjerne sitkagran i hele Oksøy-Ryvingen lvo
- vurdere resthogst av buskfuru på Asperøya (Flekkerøy) i samråd med kommunen som friluftsmyndighet og skogforvalter på statens eiendom der.

4.2. Trua naturtyper – kystlynghei

I Oksøy-Ryvingen lvo har vi fulgt med på restaurering av kystlynghei på Rossnes og Åksla på Skjernøy (Mandal), og på Asperøya og Bergeneset på Flekkerøy (Kristiansand). Hogst og rydding for å restaurere kystlynghei har pågått i mange år. Det er nå et større behov for drift av lyngheiområdene ved riktig beitetrykk og brenning, enn restaurering, for å ivareta naturtypen i verneområdene. Da vil også overvåking av utviklingen videre være mer systematisk og knyttet til igangsatte tiltak.

Oksø vil i en slik sammenheng kunne brukes som pilot og demonstrasjonsområde både for drift av kystlynghei, tilpasset og sesongvariert beitetrykk, bekjemping av fremmede arter og tilrettelegging og formidling av sjøfuglhekking i området som er åpnet for ferdsel. Dette må foregå i forståelse og samarbeid med Kystverket som eier og forvalter fyrstasjonen/øya.

Anbefalt oppfølging

- avslutte restaurering av kystlynghei ved hogst og rydding
- rydde rester av brent einer i områder som er skjøttet ved lyngbrenning de siste årene
- avgrense areal med kvalifisert kystlynghei og oppdatere nasjonale databaser
- iverksette et større planarbeid på skjøtsel og drift av kystlynghei (inkl., lyngbrenning og informasjon for allmennheten), må ses i sammenheng med dynamisk beitetrykket
- plan for drift av kystlynghei og mulig slåttemark på eidet i vest på Asperøya (Flekkerøy), i samråd med kommunen. Eget for demonstrasjon?
- vurdere aktuelle områder og kriterier for fremtidig langtidsovervåking

4.2. Avfall og forurensning

SNO har bidratt til informasjon i media og videreført samarbeid med kristiansand kommune om oppfølging av ulovlige avfallsbål i forbindelse med St. Hans. Også i Søgne og Mandal er det gitt melding til kommunen om flere avfallsbål, og disse er for det meste ryddet opp i etter at kommunene har kontaktet grunneier.

Ett tilfelle av ulovlig avfallshåndtering (avfallsbrenning og dumping) og deponering av masse i et sjøfuglreservat innenfor yttergrensene av *Oksøy-Ryvingen lvo* er anmeldt til politiet.

Vi har inngått avtaler om rydding av strandsøppel på Færøy og Stusøy (Mandal – Redningsselskapet Ung), Skjernøy (Mandal - Skjernøy vels fotballgruppe), *Valløy* (Mandal – grunneiere), *Herøya* (Søgne – Naturvernforbundet) og *Oksø* (Kristiansand folkehøyskole). Det ble til sammen ryddet over 170 sekker søppel, og Skjærgårdstjenesten håndterte avfallet.

Skjærgårdstjenesten driver stortilt avfallsrydding og håndtering av avfall fra offentlige friluftsområder (Skjærgårdspark) i Oksøy-Ryvingen lvo. De rydder også søppel hvert år i sjøfuglreservatene.

Anbefalt oppfølging

- videreføre strandrydding på fem faste steder, og vurdere muligheten for flere

4.3. Kulturminner

SNO utfører noe rutinemessig oppsyn med kulturminner. I 2016 har vi bidratt til kompetanseheving hos Skjærgårdstjenesten på ulike typer kulturminner i kystsona på vårsamlingen for enhetene. Det er foreløpig ikke avtalt et utvalg av kulturminner i verneområdene som SNO skal holde et mer systematisk øye med på oppdrag fra Fylkeskonservatoren i Vest-Agder.

Anbefalt oppfølging

- etablere et utvalg kulturminner i verneområdene som SNO ser til rutinemessig

5. Overvåking, dokumentasjon og informasjon

SNO har ikke overvåkingsoppdrag på sjøfugl i noen av sjøfuglreservatene til VORF, dette gjøres av NOF avd. Vest-Agder. Det er heller ikke etablerte overvåkingsparametre knyttet til bevaringsmål for verneområdene. Informasjon om feltaktiviteter og tiltak blir fortløpende lagt inn i *Verneområdeloggen*. Forvaltningsmyndigheten ved forvalter har innsyn i denne databasen. SNO sørget for informasjon om regelverk og verneverdier i lokalaviser i distriktet i forbindelse med ilandstigningsforbudet i sjøfuglreservatene.

Anbefalt oppfølging

- vurdere behovet for overvåking av utviklingen i forbindelse med bevaringsmål, for trua arter (eks. klengelerkespore), trua naturtyper (kystlynghei) eller fremmede arter (stillehavsøsters) mv.
- merking langs stier ved grensen til *Flekkefjord lvo*
- lett tilgjengelig digitalt turkart og informasjon om landskapsverneområdene
- fornyet innsats på informasjon ved innfallsporter til *Oksøy-Ryvingen lvo* (båthavner?) og om sjøfugl ved de mest besøkte stedene (Oksøy, Songvaar og Ryvingen).
- bruk av sosiale medier for å nå ut med sesongtilpasset informasjon om verneverdiene

6. Vedlegg

- **B-skjema** - rapport for 2016 (elektronisk), med forslag til oppfølging og tiltak i 2017

Arkivsaksnr: 2016/1867-0

Saksbehandler: Maria-Victoria Solstrand

Dato: 20.11.2016

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret ORF	RS 32/16	05.12.2016

Budsjett Verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernrområder 2016 - status rapport desember 2016

Forvalters innstilling

Verneområdestyret tar status rapport av budsjett 2016 til etterretning.

Saksopplysninger

Verneområdestyret var tildelt:

- kr 307 000 til drift av styret
- kr 50 000 til forvaltningsplanlegging
- kr 775 000 med første tildeling til tiltak i verneområder i 2016
- kr 150 000 med tredje tildeling til tiltak i verneområder i 2016.

Vurdering

Verneområdeforvalter presenterer status av budsjett 2016 til styret.

Arkivsaksnr: 2016/17035-0

Saksbehandler: Maria-Victoria Solstrand

Dato: 26.11.2016

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret ORF	RS 33/16	05.12.2016

Vannscooterkjøring i Oksøy-Ryvingen landskapsvernrområde

Forvalters innstilling

Verneområdestyret godkjenner bestilling av midler for å lage og kjøre en mediekampanje for 2017, og prioritere vannscooteroppsyn i bestillingen for 2017 til SNO.

Saksopplysninger

Verneområdeforvalter fikk en epost 25. oktober 2016, hvor det var rapporterte vannscooteraktiviteten som utspilte seg i Udøyfjorden, og mellom alle øyer syd for Udøy som inkluderer de ytterste øyer, holmer og skjær mot storhavet. Området er avgrenset mot øst med Eggvær og Kniblingene og mot vest med Skjærnøy. Se vedlegg 1.

Verneområdeforvalter har hatt dialog med SNO, miljøkoordinator for Agder politidistrikt, i tillegg til Økokrim om denne saken.

SNO har oppsyn av vannscooter som en del av ordinær oppsyn av Oksøy-Ryvingen.

Hjemmel

Forskrift om Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde

§3 4.1 All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

§3 4.4 Innenfor nærmere avgrensede deler av landskapsvernområdet kan Miljødirektoratet ved forskrift regulere eller forby ferdsel som kan være til skade for naturmiljøet.

§3 6.2 Unødvendig støy er forbudt.

Forskrift om bruk av vannscooter og lignende (FOR-2013-06-21-701).

§4 Det er ikke tillatt å kjøre vannscooter og lignende motordrevet fartøy i sjø: (b.) i verneområder og (c.) i et heldekkende belte på 400 meter fra alle verneområder.

Vurdering

Vannscooterkjøring er en motorferdsel i landskapsvernområde som krever både overvåking og regelmessig informasjon til publikum. Verneområdeforvalter anbefaler at verneområdestyret bestiller midler for en mediekampanje, for å informere publikum om fare for fuglelivet i skjærgården, særlig i hekketiden.

Informasjonen om at vannscooterkjøring kan være en fare for fuglelivet i skjærgården blir også en del av kommunikasjonsplanen for besøksstrategien.

VEDLEGG 1:

Motorisert ferdsel i skjærgården.

Jeg er hytteeier på Landøy, Mandal kommune på fjerde året. Har med forferdelse sett en sterk økning i vannscooterbruk i skjærgården utenfor Landøy og mellom øyene i dette området. Jeg ble nylig informert av ordføreren i Mandal om at dette området er et verneområde hvor den slags trafikk ikke skal forekomme.

I år startet hyttesesongen tidlig. Pga familieførøkelse i Mandal kom vi ned til hytta i slutten av mars. Vi er mye utendørs og er interessert i områdets natur og dyreliv.

I den sårbare hekketiden for måke og andefugler observerte vi stadig «gjenger» med vannscootere, opptil 7 stykker, som oppførte en slags krigsdans mellom øyer, holmer og skjær. Fortvilte andemødre på vannet med ungeflokken forsøkte å passere mellom øyene på matsøk. Ungeflokken ble splittet opp og kjørt ned av scooterne. Enslige akterutseilte ærfuglunger blir lett bytte for svartbaken.

Disse vannscooterepisodene startet gjerne på ettermiddagen på ukedager. Aktiviteten dabbet av mot fellesferietider.

Bråket og aktiviteten virker utvilsomt forstyrrende på fuglelivet, noe som vil merkes på fuglebestanden dersom dette får fortsette. Men også sel og nise behøver ro, spesielt når ungene er små. Fant en utsultet og døende selunge i dette farvannet i mai.

Vi bor og har bodd i en fjellbygd mot Hardangervidda i 40 år. Som en parallell til vannscooter aktiviteten har vi sett en stadig økende snøscooteraktivitet i de senere år. Resultatet har vært merkbart i fjellskogen og på myrene. Dyrelivet er gradvis desimert av uroen spesielt på ettervinter/ vår. Tiur- og orrhaneleikene har forstummet. Fuglene er rett og slett borte.

Sjøfuglene sliter med mangel på føde, plast forsopling og klimaendring. Bestanden av sjøfugl i sør Norge har gått ned med 90% i løpet av de siste 15-20 år. Terna ser man lite av, det samme med Tjelden.

Motorferdsel i utmark, i skog, fjell og i skjærgården går dårlig sammen med dyreliv. Det kan ikke karakteriseres som annet enn faunakriminalitet.

At politikere vil være populære og høste stemmer på å frislippe motoriserte farkoster i utmark er forståelig fra deres synspunkt, men er ikke forenlig med ønske om å bevare naturen noenlunde intakt for etterkommerne.

Vi har allerede tapt for mye.

Fastboende og hyttefolk jeg har vært i kontakt med ser med bekymring på utviklingen og er engstelige med hensyn til neste sesong.

Vi har alle et ansvar!

Arkivsaksnr: 2016/8246-0

Saksbehandler: Maria-Victoria Solstrand

Dato: 26.11.2016

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret ORF	RS 34/16	05.12.2016

Mink bekjemping prosjekt - vinteren 2016-2017

Forvalters innstilling

Verneområdestyret tar informasjonen om et mink bekjemping prosjekt vinteren 2016-2017 til orientering og godkjenner bestilling av midler for mink bekjemping i 2017.

Saksopplysninger

I juli 2016 fikk verneområdeforvalter sluttrapporten: *Minkprosjektet i Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde – fjerning av en fremmed art sluttrapport etter fem sesonger 2011-2015*. Denne rapporten ble presentert for styret 26. september (ST 38/16).

Minkprosjektet ble bestilt av Fylkesmannen i Vest-Agder og VORF. Jon Erling Skåtan fra Statens naturoppsyn var prosjektleder. Tom Aurebekk Udø utførte den største andelen av de praktiske arbeidet.

Under framtidige muligheter og anbefalinger:

- *Om bekjempelsen stopper nå vil en forvente å få en voldsom oppblomstring av minkbestanden de nærmeste årene.*
- *Skal en være sikker på at områdene er tomme for mink ved hekkstart må områdene gås over med hund minst en gang.*
- *Om en ønsker å effektivisere ressursbruken, må innvandringen reduseres slik at de fleste områdene er tomme for mink ved første gangs sjekk med hund.*
- *Skal en oppnå redusert innvandring som nå ligger på ca 30 dyr i sesongen, må det settes inn tiltak utenfor området. Dette gjelder i all hovedsak areal som ikke er vernet og som er privat eid. Det mest aktuelle er det som ligger mellom verneområdet og fastlandet i Mandal og Kristiansand. I disse områdene er også der de siste koloniene av makrellterne har hekket. I Søgne gjøres det allerede en innsats utenfor verneområdet og denne må opprettholdes.*

- *I flere områder vil det være aktuelt å ta ut nyinnvandrede dyr med felle, etter hvert som de kommer, slik som det har fungert på Ryvingen.*
- *Det vil være vanskelig å motivere lokale jegere til å ta ut dyr i verneområdet, da tettheten av dyr er svært lav og det ligger mye innsats bak hvert dyr.*
- *Det bør være en tett dialog mellom lokale jegere og de som arbeider på prosjektet, slik at alle hele tida har en oversikt over hvor en bør sette inn innsatsen*
- *De to øyene Valløy og Østre Hærholmen som ble tatt ut av prosjektet ligge midt i området. Det vil være en potensiell spredningskilde. Det anbefales derfor at disse tas med om tiltaket skal videreføre.*

Vurdering

Verneområdeforvalter har omdisponert midler i budsjettet for å kjøpe inn 50 mink feller (trapper 90) og feltarbeid vinteren 2016-2017. Denne omdisponeringen supplerer mink bekjemping tiltaket for 2016 som ble godkjent av styret og som fikk støttemidler fra MDir. Vinterens tiltak blir koordinert mellom Tom Udø, verneområdeforvalter, Kristiansand, Søgne og Mandal kommuner, i tillegg til grunneiere og interessenter fra rådgivende utvalg.

Grunnen for et slikt tiltak nå, er å legge press på mink bestanden før hekke sesongen begynner våren 2017. Mink bekjemping har vært en suksess, men det er et prosjekt som må videreføres for å holde kontroll. Resultatene fra de siste fem års innsats er positive, noe som betyr at innsatsen for å holde mink bestanden nede, må kjøres så aggressivt som mulig.

Referatsak 35/16 Mønstremyr – prosjekt oppdatering

28.11.16

Mønstremyr og Botnen – tiltak for restaurering av våtmark for fugl, binding av karbon og flomdemping.

Tiltaket består av tre deler:

1. Etablering av vannspeil og brede kanaler med slake kanter i Mønstremyr.
2. Etablering av hevede vannspeil på tre nivåer i Botnen.
3. Skolerettet film.

1. Mønstremyr

Figur 1. Mønstremyr søndre del - før tiltak. Foto BV.

Figur 2. Mønstremyr planlegging mai 2016. Foto BV.

Figur 3. Mønstremyr oktober 2016. Foto BV.

Figur 4. Mønstremyr gjenåpnet grøft med slake kanter oktober 2016. Foto BV.

2. Botnen

Botnen ligger tett ved og oppstrøms Mønstremyr. Det representerer en betydelig del av nedbørsfeltet mot, og den eneste bekken av noen størrelse inn i Mønstremyra. Biotopmessig vil Botnen samvirke tett med Mønstermyr ved å (etter restaurering) inneholde de naturtyper som Mønstermyra ikke lenger representerer; våtmark og myrområder. Som helhet har Mønstremyra og Botnens beliggenhet betydelig tiltrekningskraft og verdi for vadefugl og våtmarkstilknyttet spurvefugl samt amfibier.

Figur 5. Botnen indre del. Foto BV.

Figur 6. Botnen ytre del. Foto.BV

Botnen er endret fra fattige myr/fuktsjuk beitemark og til et vann- og våtmarksomdominert område vekslende med nyetablert fastmark. Utforming og vannstyring inkluderer i alt 3 terskler som tillater permanent så vel som midlertidige justeringer av vannhøyde for dels etablering av våtmarksarealer, dels skjøtsel av vegetasjon ved periodevis dykking. Det er utformingen som våtmark og etablering av terskler som gjør at Botnen tiltakene vil gis funksjon også som karbonbindende og flomdempende/vannfordrøyende funksjon i forhold til bekk mot Mønstermyra og også flombelastningen som bekken fra Mønstermyra gir opphav til.

Hoved-vannområdene etableres ved uttak/oppgraving av masse, og hvor uttatt masse disponeres lokalt enten til etablering av ny mark i sikker høyde, eller til opplegging av voller for vannkontroll.

Vi har en opsjon på planlagt tiltak til en pris på 190 000 eks mva. og trenger noe midler til prosessstyring.

3. «Bedre liv i Mønstermyr» - pedagogiske filmer om restaurering av våtmark.

Vi vil samarbeide med Lista videoklubb som har produsert Slevdalsvannfilmen <http://www.jottacloud.com/p/torarild/ff91e692f2994f5fbfc4762bf6bd4dce>, KVS Lyngdal, grunneiere og NOF.

Målgruppe: Naturbruks-/naturfagselever videregående skole (rektor ved KVS har sagt ja til å delta i samarbeid, evt også med elever som aktører i filmen)

Framdrift:

1. Filming av nåsituasjon inkl hvis mulig intervju m historisk perspektiv - også tanker og spørsmål hvis intervjuobjektene ønsker, rundt hendelser tidligere, selve oppdyrkingen, verneprosessen/-vedtaket, forvaltningen, skepsis/forventningersv. Vi ønsker at Ansgar Myhre (bonde Kvanvik), Ole Steffen Gusdal (fylkesagronom m førstehånds kjennskap til dyrkingstiltaket) og Kjell Grimsby (ornitolog) kan stille til intervju foran kamera innen 15. august.
2. Idé-møte på KVS Lyngdal 24. aug kl 1700-2100. Der ønskes grunneierne å stille m 1-2 repr., 1-2 fra Videoklubben, 1-2 fra KVS Lyngdal, Kjell Grimsby, Jon Erling Skåtan (tidligere lærer nå SNO), Sverre Thele, 1-2 fra FMAV. Dette er et viktig møte som vil danne basis for utarbeiding av filmmanus (ansvar Verneområdeforvalter/Fylkesmannen).

Filmen skal hvis finansiering kommer på plass, være ferdig innen 1. des 2017. (Det betyr at vi kan filme t o m høsttrekket neste år).

Teknisk filming og produksjon er anslått til 100 000 eks mva inkludert fase 1 og fram til ferdig levert film 1. des 2017.

Ad manus:

Vi ønsker god og fengende historie der vi først pirrer seeren m "er d mulig" -spørsmål og lett gjenkjennelige påstander f x skepsis til vern osv. Og selvsagt frampek inn i filmen.

Så litt faglig hvilestoff på prioriterte emner.

Så litt action og høydere.

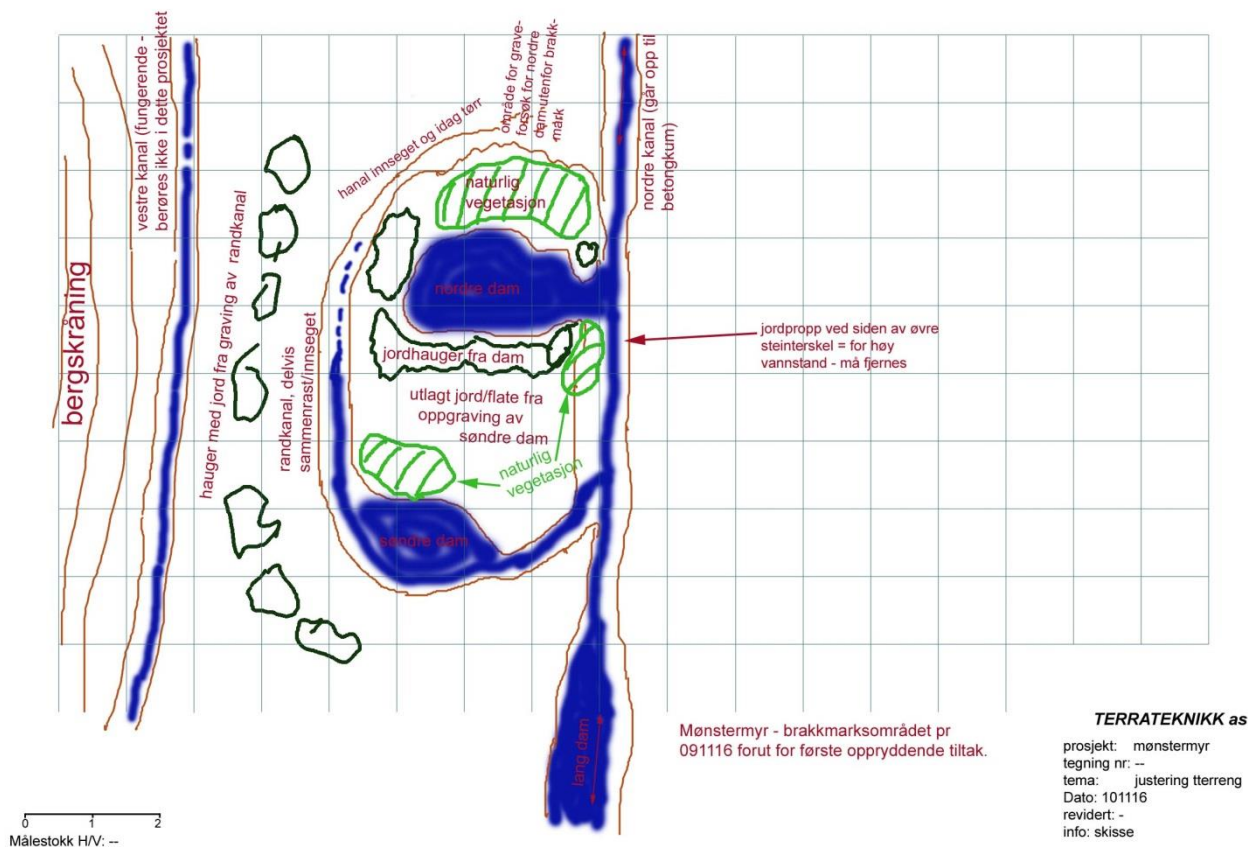
Så noen svar og noen frampek i langsiktigheten.

Verneområdeforvalter har interesse og erfaring for naturinfo-arbeid jf erfaring fra arbeid bl a med Naturopplevelsesutstilling etter den nye designmanualen sammen med Midt-Agder Friluftsråd, og Besøkssenter våtmark Lista.

Ad lyd/musikk:

Vi ønsker bl a for å treffe ungdommen, å ha god/fengende musikk. Derfor ønsker vi å involvere musiker og produsent Stein Austrud bl a kejt for samarbeid med Ylvis, D'Sound og musikk til flere filmer. Stein Austrud og verneområdeforvalter åpnet efagseminater «Vår rike skjærgård» 2. juni med profesjonelle naturbilder, poesi og musikk. Direktoratets Ingrid Vaagland Stav og Line Løvås overvar dette.

For å dekke utgifter til frikjøp av kompetanse, lys/musikk og prosess ber vi i tillegg om kr 100 000 eks mva.

Referatsak 36/16 er unntatt offentligheten

Arkivsaksnr: 2016/16774-0

Saksbehandler: Maria-Victoria Solstrand

Dato: 25.11.2016

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret ORF	ST 42/16	05.12.2016

Oksøy fyr - dispensasjon søknad for etablering av mast med vindsensor, og installering av varmepumper på tre boliger

Forvalters innstilling

Verneområdestyret vedtar, jfr. FO-R lvo § 3-1.3 (I), innvilgelse av dispensasjonssøknad for etablering av en mast med vindsensor på Oksøy for Kystverkets los og VTS for registrering av seilas i Kristiansand området. Dispensasjonen gjelder for tiltak beskrevet i søknaden.

Verneområdestyret vedtar, jfr. FO-R lvo § 3-1.3 (I), innvilgelse av dispensasjonssøknad for installering av tre varmepumper. Dispensasjonen gjelder for tiltak beskrevet i søknaden.

Saksopplysninger

Hjemmel:

Forskrift om Oksøy-Ryvingen landskapsvernrområde, Kristiansand, Søgne og Mandal kommuner, Vest-Agder (FOR-2005-04-29-388)

§3-1.3 Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til:

(I). Oppføring av nye anlegg, flytting av anlegg og tilbygg til eksisterende anlegg for Kystverket.

Kystverket har bedt verneområdestyret om tillatelse for etablering av en mast med vindsensor for los og VTS for registrering av seilas i Kristiansand området.

Plassering av mast:

Plassering av varmepumper – se vedlegg 2.

Vurdering

Verneområdestyret kan etter søknad gi tillatelse til oppføring av nye anlegg, flytting av anlegg og tilbygg til eksisterende anlegg for Kystverket jfr. §3-1.3 (l).

Fra: Pedersen, Belinda[belinda.pedersen@kystverket.no]

Sendt: 21. nov 2016 13.48.49

Til: FMAV Post

Kopi: Aas, Katrine Solheim; Andreassen, Harald; Åsheim, Harald

Tittel: Oksøy fyr - Søknad om dispensasjon fra vernebestemmelsene Oksøy, Ryvingen Flekkefjordområder - Etablering av mast med vindsensor.

VEDLEGG 1

Gnr.1 bnr. 10 Oksøy fyr – Kristiansand kommune – Vest-Agder fylke

Søknad om dispensasjon fra Vernebestemmelsene Oksøy, Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder for etablering av mast med vindsensor for Kystverkets los og VTS for registrering av seilas i Kristiansand området.

Vi ber om tilbakemelding dersom søknaden ønskes mottatt på papir.

Hilsen

Belinda B. Pedersen

senioringeniør

Regionkontor Sørøst

KYSTVERKET

Tlf: 37 01 97 30 / 99 64 12 57

Sentralbord: 07847

www.kystverket.no

**Kystverkets visjon er å utvikle kysten og
havområda til verdens sikreste og reneste**

KYSTVERKET

Sørøst

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder
Postboks 788 Stoa,
4809 ARENDAL

Deres ref.:

Vår ref.:
2011/4006-90

Arkiv nr.:

Saksbehandler:
Belinda Pedersen

Dato:
21.11.2016

Oksøy fyr - Kristiansand kommune - Vest-Agder fylkeskommune

Søknad om dispensasjon fra vernebestemmelsene om Etablering av mast med vindsensor for Kystverkets los og VTS for registrering av seilas i Kristiansand området.

Kystverkets los og VTS har behov for å sette opp en mast 6m høy på Oksøy, kfr. markert punkt på vedlagt kart. I masten skal det stå en vindsensor som skal hente inn vinddata som loser og trafikksentralen i Horten bruker til å planlegge seilaser inn til Kristiansand området. Inngrepet er minimalt. Det skal bores 3 hull på bakken for innfesting av fundamentplate på bakken og gyses fast. Kabelen skal være svart, ca. Ø2 cm, og sikres på utsattplasser. Kabelen legges fra masten til meteo-rommet på uthuset til hovedhuset. Teknisk utstyr for masten plasseres til rommet hvor meteorologiske instituttet har sine utstyr (uthus til hovedhuset).

Vi søker herved om dispensasjon fra vernebestemmelsene for å etablere en radarmast til henvist plass på Oksøy.

Med hilsen

Belinda Pedersen
senioringeniør

Dokumentet er elektronisk godkjent

Interne kopimottakere:

Harald Andreassen	Region Kystverket Sørøst	KYV-SØ R
Katrine Solheim Aas	Region Kystverket Sørøst	KYV-SØ R

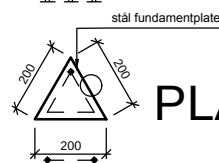
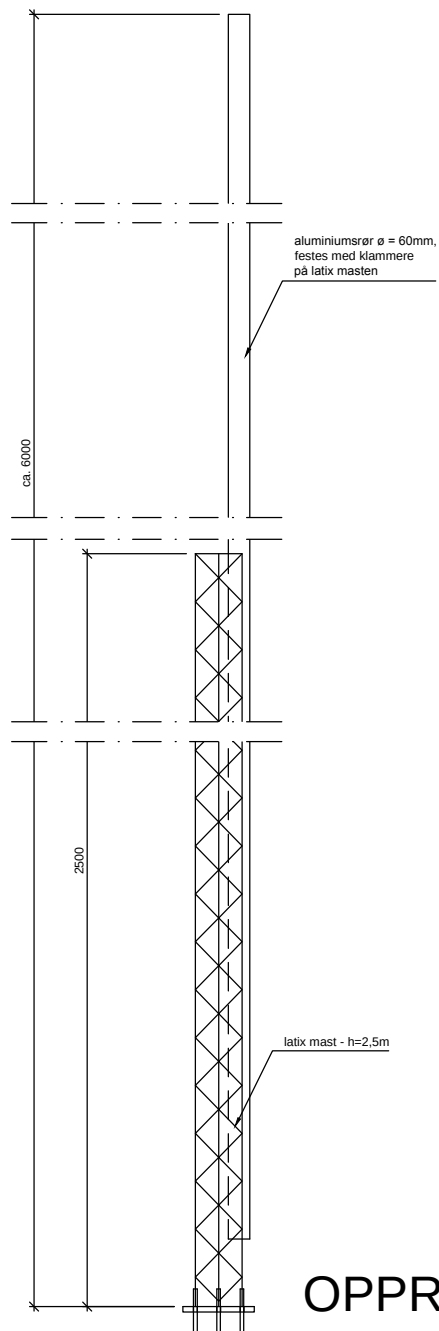
Vedlegg:

Kart.
Bilder for påtenkt plassering av mast.

Region Kystverket Sørøst

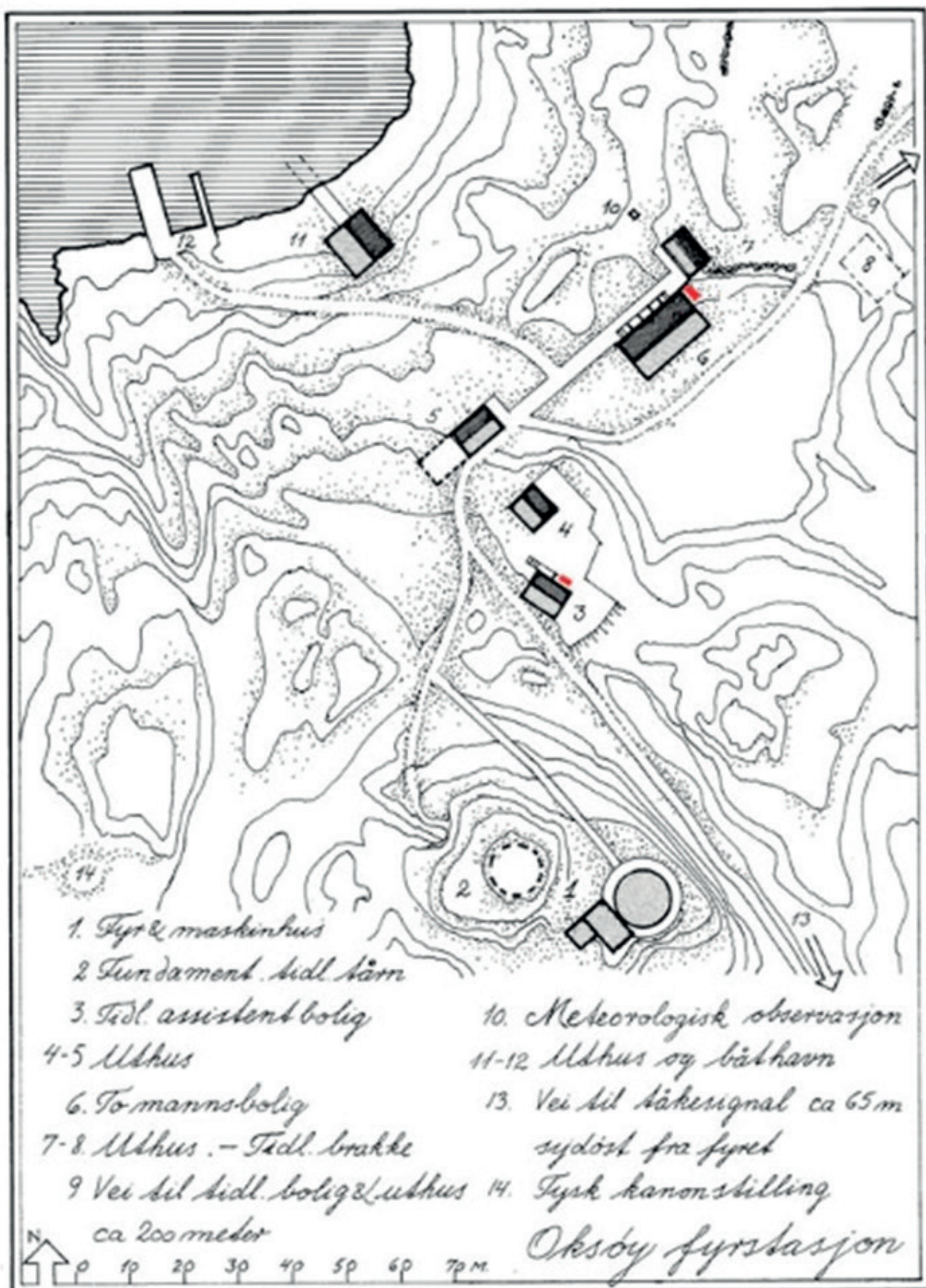
Sentral postadresse:	Kystverket Postboks 1502 6025 ÅLESUND	Telefon:	+47 07847	Internett:	www.kystverket.no
				E-post:	post@kystverket.no
For besøksadresse se	www.kystverket.no	Bankgiro:	7694 05 06766	Org.nr.:	NO 874 783 242
Brev, sakskorrespondanse og e-post bes adressert til Kystverket, ikke til avdeling eller enkeltperson					

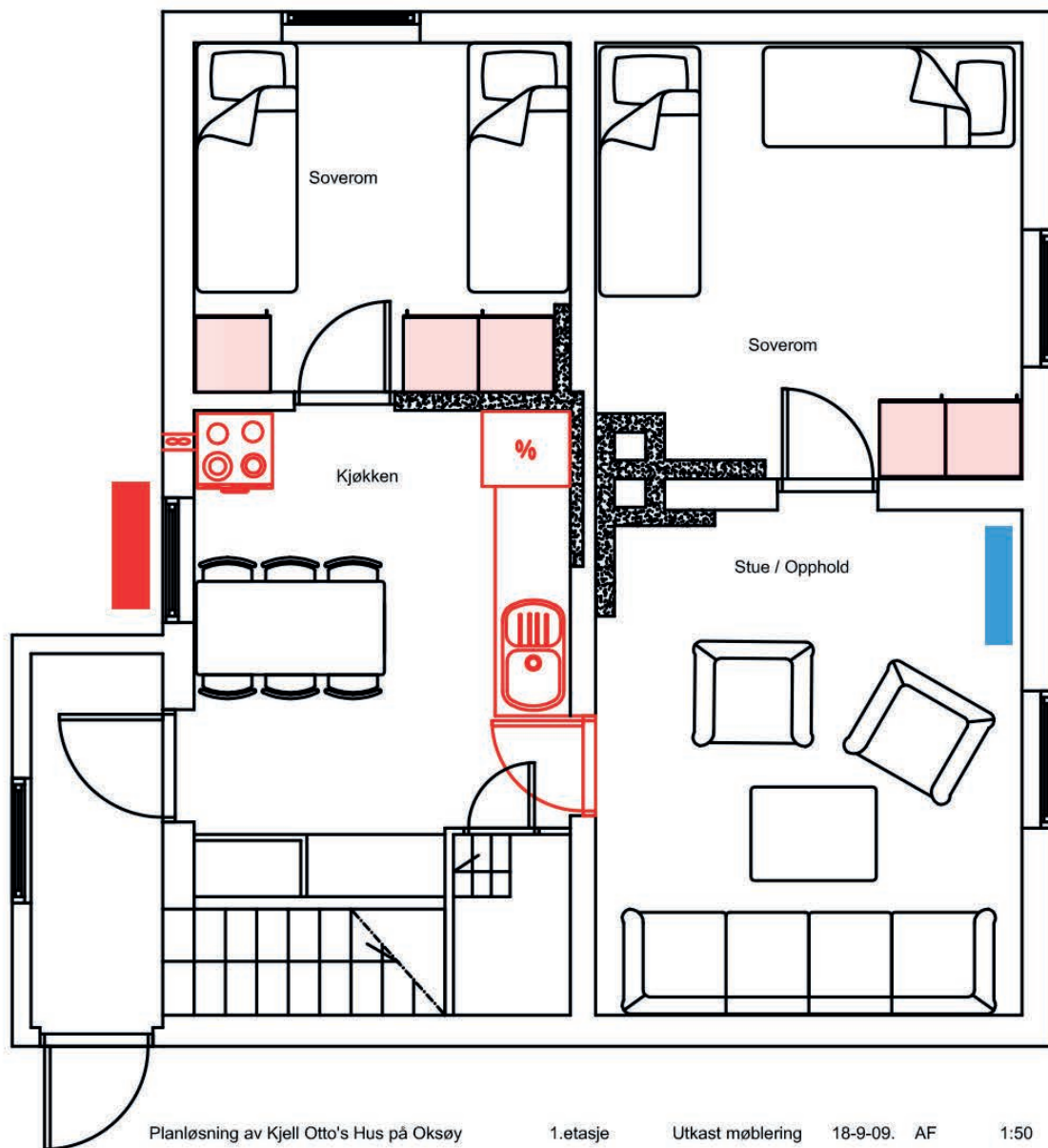

FYRLISTE NR. 071700	MÅLESTOKK 1:20	TEGNET AV BBP		1 *	18.11.16 *	Skisse radarmast for los /VTS *	BBP *
BYGG *		ETASJE *	TEGNINGSNR. *	REV. *	SIGN. *		
				REV.	DATO	ENDRING	SIGN.
				TYPE TEGNING			
				Anmeldelsestegning			
 KYSTVERKET KYSTVEIEN 30 4841 ARENDAL TLF: 07847				FYLKE Vest-Agder fylke		INNHold Oksøy fyr Radarmast for registrering av seilas i Kristiansand området.	
				KOMMUNE Kristiansand			

VEDLEGG 2

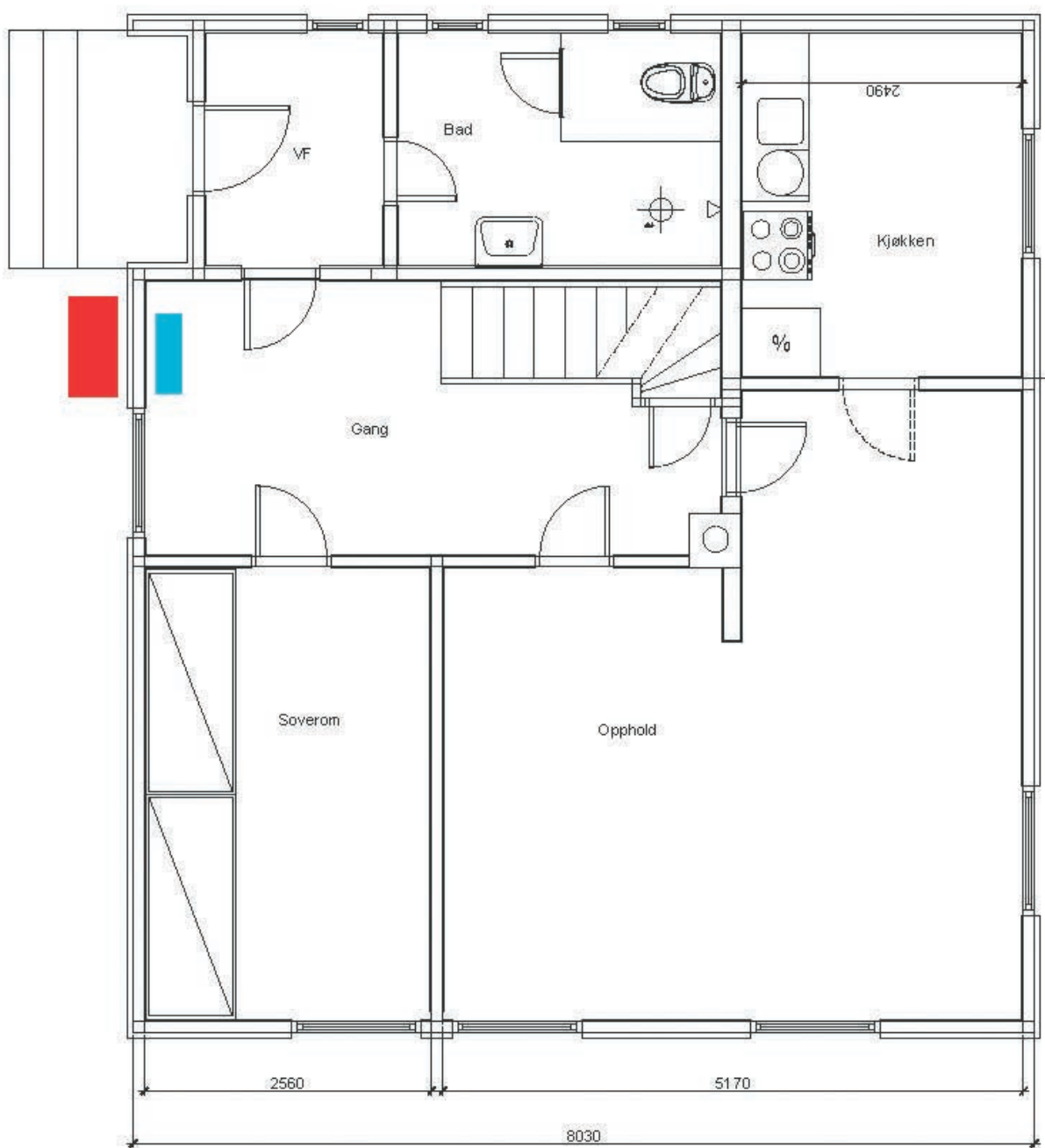

Situasjonsplanen over viser Oksøy og de sentrale bygningene. Røde felt viser utkast til plassering av utedeler til varmepumper på betjentboligen og assistentboligen. 29-11-2016.

Assistantboligen, Oksøy.

Plassering av varmepumpedeler

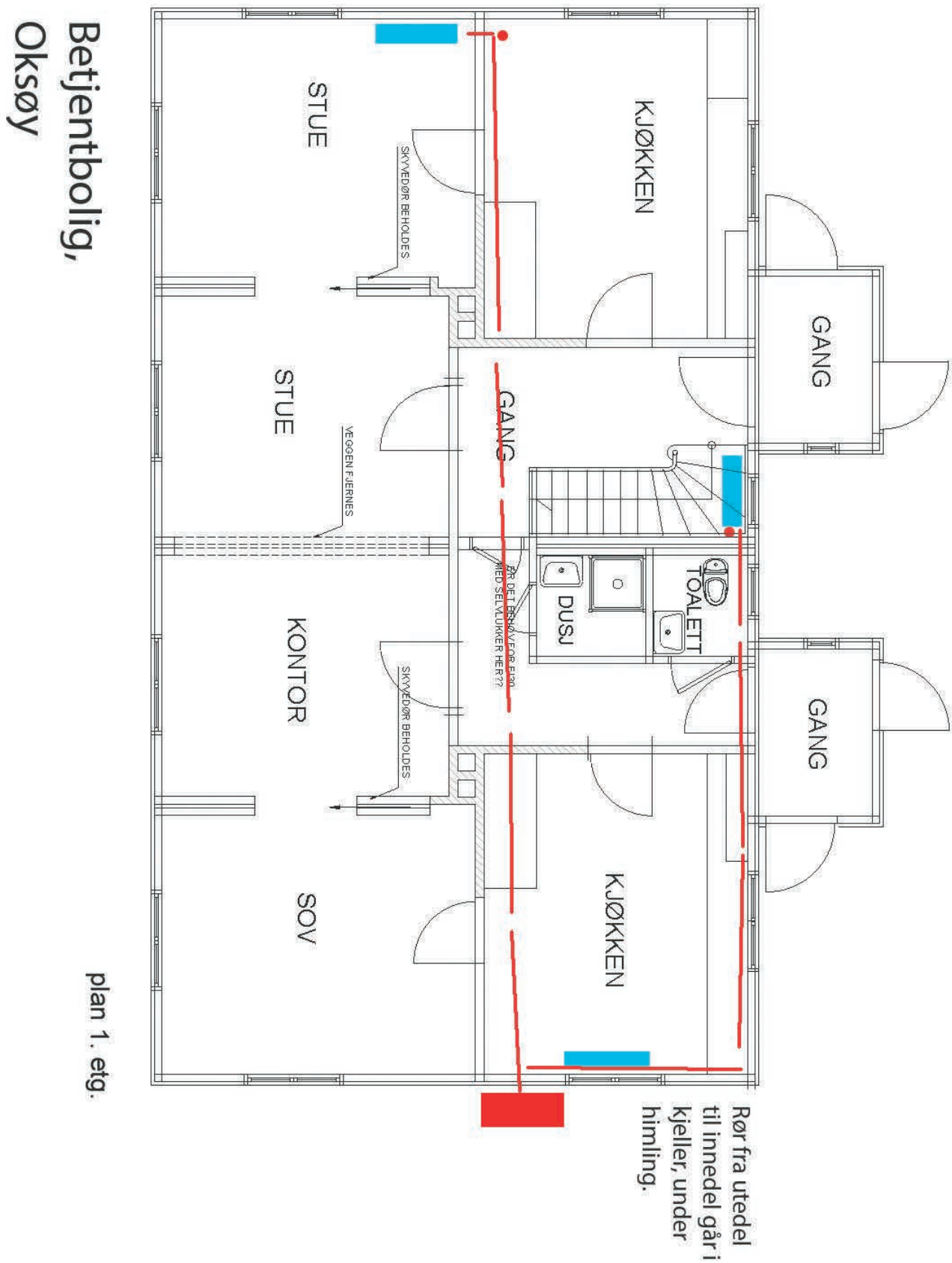
Loshuset, Oksøy fyrstasjon Plan 1. etasje 1:50

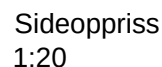
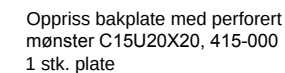
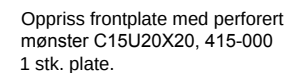
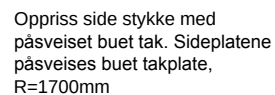
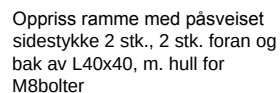
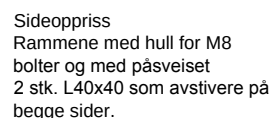
Kystverket Sørøst, AF, 9-7-09.

Loshuset, Oksøy. Plan 1. etasje

I betjentboligen tenkes anvendt 3 innedeler, pga arealet og de ulike bruksdeler av huset. Innedelen i gangg/trapp skal forsyne hele 2. etasje OG gang/trapp i 1. etasje. Innkassing av utedel til betjentsbolig er tenkt utført i hvitmalt treverk siden ytterkledding er av tre.

EKSIST.
HUSVEGG

UTFØRELSE:
GALVANISERT STÅLPROFILER,
ALT.ALUMINIUM

LEVERES FERDIGMALT MED MIN.
3 LAG HVITMALING, RAL9010
PÅ BEGGE SIDER.

Forslag til innkassing av varmepumper til loshuset, assistboligen på Oksøy, denne er også benyttet på feriebolig på Jomfrulandfyrstasjon. Til hus med eternittkledde yttervegger.

 KYSTVERKET SØRØST KYSTVEIEN 30 4841 ARENDAL TLF: 07847 KYSTVERKET	FYLKE	INNHold	FYRLISTE NR.	MÅLESTOKK	TEGNET AV	*	*	*	*	
	Vest-Agder	Oksøy fyr	071700	1:20	BBP	*	*	*	*	
	KOMMUNE	Assistentbolig og Loshuset	BYGG	ETASJE	TEGNINGSNR.	REV.	1	29.11.16	Arbeidstegning	BB
	Kristiansand kommune	INNKASSING AV UTEDELEN VARMEPUMPE	01	01	001	A	REV.	DATE	ENDRING	SIGN
							TYPE TEGNING	ARBEIDSTEGNING		

Panasonic

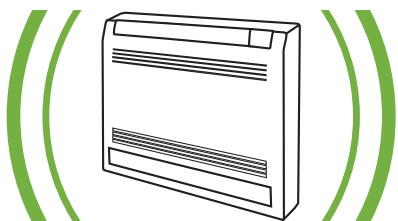

Gulvmodeller Inverter+

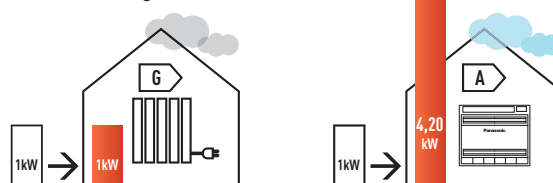
- Mer effektiv enn noensinne for mindre energiforbruk og større besparelser
 - Effektiv oppvarming ved utendørstemperaturer ned til -15 °C
- Dobbel luftstrøm for bedre effektivitet
 - Kraftig modus for rask temperaturinnstilling

God integrering av gulvkonsollen i huset ditt

1 Fin design

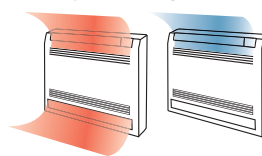
2 Bytt ut ditt gamle elektriske element og øk effektiviteten

3 Kan installeres under vinduet ditt eller i en av veggene

4 Høy varmekapasitet

Luftstrømmen rettes både opp og ned for jevn varmefordeling. Luftstrømmen oppover avkjøler effektivt hele rommet.

Øvre og nedre luftflyt

Konsollmodell utformet for diskret veggintegrering og med høy ytelse, spesielt i oppvarmingsmodus selv når utendørstemperaturene er så lave som -15 °C. Dobbel luftflyt for bedre komfort og temperaturspredning; ovenfra for effektiv kjøling og nedenfra for hurtig oppvarming.

Øvre og nedre luftflyt

Optimal luftflyt fra enhetens over- og underside sikrer at selv tåttene holdes behagelig varme. (Kun i oppvarmingsmodus)

FLAGSHIP-SERIEN

FLAGSHIP

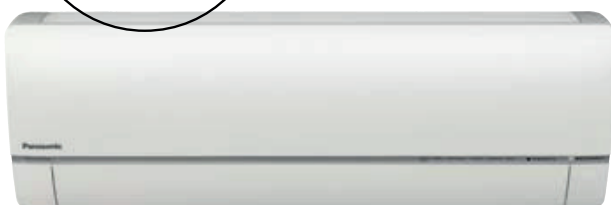
Panasonic

EFFEKTIVITET
ÅRET RUNDT
SCOP – SEER

A+++ A++

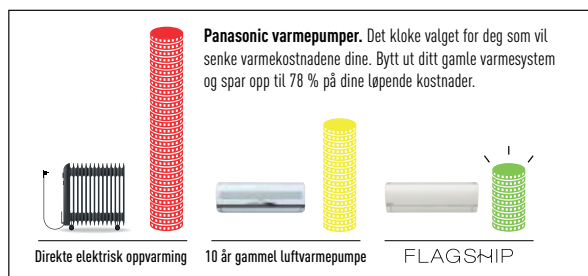
1,000,000 :)

OVER 1 MILLION
KUNDER I NORDEN

Flagship - kraftige og effektive varmepumper

- Koble varmepumpen til Verisures system for smarthus for å gjøre varmepumpen enda smartere
- Kraftig luftstrøm gjør at du raskt oppnår ønsket temperatur
- Fungerer ved utetemperaturer ned til -35°C.
- Fleksible tilkoblingsmuligheter forenkler integrasjonen i nettverket

Kompatibel med Verisures system for smarthus som gjør det mulig med styring, kontroll og integrering på avstand.

Inverter+ systemet gir energibesparelser på opptil 50 %. Du og naturen vinner på det.

Sesongtilpasset varmedrift i samsvar med de nye kravene til EcoDesign. Jo høyere SCOP-verdi, desto høyere effektivitet. Deilig varme året rundt uten unødig energiforbruk.

Nanoe-G er et system som bruker nanoteknologi til å rense luften i rommet. Resultatet er et renere innemiljø.

Econavi-systemet registrerer om det er sol, overskyet eller natt. Systemet justerer deretter innetemperaturen for å gi best mulig komfort og energisparing.

Auto-komfortsystemet registrerer innemiljøet og bytter automatisk til sparemodus når ingen befinner seg i rommet.

Utdørsenheten vår er en av de mest stillegående på markedet. Inneleiden avgir nesten umerkelige 18 dB.

Panasonic varmepumpe fungerer ved utetemperaturer ned til -35°C.

Du kan også bruke vedlikeholdsvarme, +8°C/+10°C grader. På den måten forhindrer du at temperaturen i huset går ned mot frysepunktet de kaldeste vintermånedene, samtidig som det forbrukes minimal mengde energi til oppvarming.

Arkivsaksnr: 2016/14205-0

Saksbehandler: Maria-Victoria Solstrand

Dato: 19.11.2016

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret ORF	ST 43/16	05.12.2016

Besøksstrategi - Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernrområder - varsel om oppstart

Forvalters innstilling

Verneområdestyret vedtar oppstart av planarbeidet med en besøksstrategi for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernrområder, jfr. Meld. St. 18 (2015-2016) §9.6 tredje ledd.

Saksopplysninger

Hjemmel:

Meld. St. 18 (2015-2016) Friluftsliv – Natur som kilde til helse og livskvalitet. §9 Friluftsliv og verdiskaping.

9.6 Tiltak: Regjeringen vil:

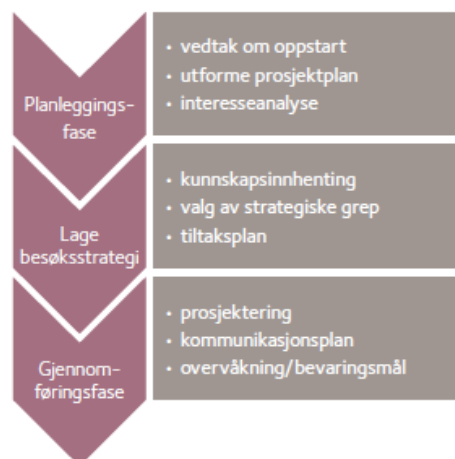
- Bidra til bedre tilrettelegging for både det allmenne friluftslivet og bærekraftig verdiskaping i nasjonalparkene, samtidig som verneverdiene og opplevelsesverdiene opprettholdes
- Videreutvikle formidlingen av kunnskap om natur, kulturminner og verdensarvverdier ved naturinformasjonssentrene og verdensarvsentrene
- Legge til rette for at det utarbeides besøksstrategier for nasjonalparkene, med mål om at alle nasjonalparker har en besøksstrategi innen 2020
- Bidra til at merkevare- og kommunikasjonsstrategien brukes aktivt for å gjøre nasjonalparkene enda mer attraktive som friluftslivsområder og som reisemål
- Styrke kommunenes kompetanse innen utmarksforvaltning

Besøksforvaltning for et verneområde er en strategisk verktøy som skal sørge for at:

- Opplevelsen for de besøkende skal bli størst mulig.
- Lokale verdiskapninger skal bli størst mulig.
- Forståelsen for vernet økes.
- Verneverdiene ivaretas – både natur- og opplevelsesverdiene.

En effektiv besøksforvaltning forutsetter at forvaltningsmyndigheten ser verneområdet i sammenheng med områdene rundt. Samarbeid med forvaltningsmyndigheter utenfor verneområdet, særlig i randsona, er nødvendig.

Arbeidet med besøksforvaltning er en langsiktig prosess og kan deles inn i tre faser: en planleggingsfase, en fase hvor besøksstrategien er utformet, og en gjennomføringsfase (Fig. 1).

Figur 1: de ulike fasene i arbeidet med besøksforvaltning i verneområder

Med vedtak om oppstart skal verneområdeforvalter i 2017 begynne planleggingsfase og utforme en prosjektplan for besøksstrategien, og begynne prosessen for interesseanalyse og kunnskapsinnhenting.

Besøksstrategien er en plan for hvordan verneområdestyret vil gjennomføre besøksforvaltning. Besøksstrategien skal vise hvilke tiltak (informasjon, fysisk tilrettelegging, sonering, oppsyn, overvåking osv.) som er nødvendige for å balansere verneverdiene, besøkende og lokal verdiskaping i et verneområde. Dersom det er motstridende målsettinger mellom ivaretagelse av verneverdiene, tilrettelegging for de besøkende og lokal verdiskaping, skal ivaretagelse av verneverdiene tillegges størst vekt.

Besøksstrategien blir godkjent av Miljødirektoratet etter samme retningslinjer som forvaltningsplaner. Prosjektplan for besøksstrategien skal klargjøre følgende:

- formålet med strategien (prosjektmål)
- definere hvem som er målgruppen for besøksstrategien
- hvordan arbeidet med besøksstrategien skal organiseres
- hvilke referansegrupper/rådgivende utvalg skal opprettes og hvilken rolle de skal ha i arbeidet
- behov for supplerende kartlegging/kunnskapsinnhenting
- fremdrifts- og milepælsplan
- kommunikasjonsplan som skal understøtte besøksstrategiens målsettinger og strategiske valg
- budsjett for estimerte kostnader fordelt på de tre fasene

Vurdering

En vel gjennomtenkt besøksforvaltningsplan skal sørge for at besøkende får en best mulig opplevelse, og for at forståelsen for vernet øker. Forvaltningen skal også tilrettelegge for lokal verdiskaping i og rundt de verneområdene. Det skal skje på en måte som ikke går på bekostning av verneformål eller verneverdier.

Besøksforvaltning blir en viktig og integrert del av det løpende forvaltningsarbeidet lagt frem i forvaltningsplanene for både Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord. I årene fremover, i langt større grad enn tidligere, skal skjøtsel og tiltak være knyttet til bevaringsmål.

Med et vedtak om varsel om oppstart, begynner Verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområde prosessen for å lage en besøksforvaltningsplan. Miljødirektoratet forventer at forvaltningsmyndighetene utarbeider besøksstrategier i alle nasjonalparker og større landskapsvernområder der det er behov. Fristen for utarbeidelse er satt til 2020.

Arkivsaksnr: 2016/1867-0

Saksbehandler: Maria-Victoria Solstrand

Dato: 25.11.2016

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret ORF	ST 44/16	05.12.2016

Grunneierrepresentasjon på rådgivende utvalg - endring

Forvalters innstilling

Verneområdestyret vedtar økning av grunneiers representasjon på rådgivende utvalg fra to til fem medlemmer. Disse medlemmene blir valgt av Kystgrunneierlaget Sør, slik at hver kommune blir representert, pluss en som representerer Kystgrunneierlaget Sør. Valget blir utført slik at kjønnsbalansen opprettholdes i rådgivende utvalg.

Saksopplysninger

Rådgivende utvalg ble opprettet 3. juni med 2 grunneierrepresentanter fra Kystgrunneierlaget Sør. Kommentarer før vedtaket ble mottatt 6. mai, og en klage på vedtak ble mottatt 13. oktober (se vedlegg 1).

Etter å ha mottatt klage, hadde verneområdeforvalter to møter med Kystgrunneierlaget Sør- 21. oktober 2016 og 22. november 2016.

Vurdering

Etter grundige diskusjoner mellom verneområdeforvalter og Kystgrunneierlaget Sør, og tilleggsinformasjon som var samlet (etter diskusjoner med andre medlemmer av rådgivende utvalg, og Miljødirektoratet blant annet), ser verneområdeforvalter god grunn til å ta en ny vurdering av grunneiers representasjon i rådgivende utvalg.

Konstruktivt samarbeid med grunneiere er svært viktig for effektiv forvaltning og skjøtsel av både Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernrområdene. Kystgrunneierlaget viser til et ønske om å være engasjert og samarbeidsvillig. Det burde tas på alvor. Verneområdeforvalter anbefaler for styret å vedta to endringer:

1. Øke representasjon fra 2 til 5 medlemmer som gir nesten 30% representasjon i rådgivende utvalg. Betingelsen for økning er at hver kommune har deres egen representant pluss en til for hele Kystgrunneierlaget Sør.
2. Kystgrunneierlaget Sør velger selv hvem som skal representere hver kommune. Medlemmer må bli valgt slik at det er kjønnsbalanse i rådgivende utvalg.

VEDLEGG 1:

Til verneområdestyret for Oksøy- Ryvingen - Flekkefjord landskapsvernområder.

Viser til vårt skriv til styreleder og vernområdeforvalter, datert 6 mai i år. På tross av våre kommentarer og anbefalinger ser vi at styret har fulgt verneområdeforvalters ønske om å redusere grunneiermedlemmer slik at det kun blir 2 grunneiere av totalt 15 medlemmer i rådgivende utvalg (RU). Dette er ikke akseptabelt fordi kun to representantene ikke vil ha kapasitet til å være talsperson for et så stort område med mange grunneiere. Vi mener fremdeles at en grunneier pr kommune må være absolutt minimum for å dekke en funksjonell rolle i RU.

Det er jo så vidt vi oppfatter den aktuelle funksjonen og meningen at vi skal holde et visst nivå av lokalkunnskap og være en reell representant for grunneierne i alle kommunene.

Grunneierlaget gjør oppmerksom på at det foregående styret gjorde vedtak om at RU skal sammensettes av 5 grunneierrepresentanter og 5 fra øvrige organisasjoner. Det var allerede en svekkelse av daværende grunneierrepresentasjon i RU. Det nye styret har svekket grunneierrepresentasjonen og deres mulighet for innspill overfor verneområdestyret betraktelig. Muligheter for å ivareta grunneierinteresser og samspill med vernemyndighetene for å finne løsninger for utnyttelse av verneområdene, er sterkt redusert. Dette mener vi er en uakseptabel framgangsmåte av det nye verneområdsstyret og tjener hverken grunneiere eller verneformålet. Dessuten står det i sterk kontrast med tidligere uttalt ønske om et konstruktivt samarbeid med grunneierne som også er forvalter av arealene i verneområdene.

Vi mener at tidligere samarbeid med Fylkesmannens Miljøvernavdeling var en bedre løsning enn opplegget til det nye verneområdestyret.

Grunneierlaget Sør ber styret gi svar på følgende:

Hvorfor har styret gjort endringer slik at eierne av verneområdene kun er representert med 2 av 15 medlemmer i RU?

Er styret enig i at grunneierlaget selv må kunne velge sine medlemmer i RU?

Mandal, 13.10.2016.

Hilsen

Kystgrunneierlaget Sør v/

Nils-Axel Lundevik

Leder

Arkivsaksnr: 2016/10885-0

Saksbehandler: Maria-Victoria Solstrand

Dato: 21.11.2016

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret ORF	ST 45/16	05.12.2016

Kystfortet på Helgøya, Søgne kommune - topp ti vedlikeholdsprosjekter for 2017

Forvalters innstilling

Verneområdestyret vedtar med hjemmel i Forskriften for Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde §3 pkt 1.1 andre ledd og 1.2 (k), å gi Forsvarshistorisk forening tillatelse for et tre års restaureringsprosjekt for Kystfortet på Helgøya. Verneområdestyret vil støtte dette restaureringsprosjektet med å søke på tiltaksmidler med prioriteringen fra Forsvarshistorisk forening.

Saksopplysninger

Hjemmel:

§3. 1.1 andre ledd – kulturminner skal beskyttes mot skade og ødeleggelse
§3 1.2 (k). istandsetting av kulturminner i samsvar med forvaltningsplan, jfr. §5.

Supplerende info sendt til VORF:

Tilstandsrapport for kystfortet på Helgøya i Søgne kommune (HKB 21./979 Ny-Hellesund) 5/16 – ST 38/16

Bakgrunn:

Kystfortet på Helgøya ble etablert i 1942 av den tyske okkupasjonsmakten for å sikre den vestre flanken til forsvarsområdet rundt Kristiansand. Første fase i arbeidet bestod i å etablere et nettverk av anleggsveier på Helgøya. Etter at adkomsten hadde blitt forbedret begynte det egentlige arbeidet med å sette opp forsvarsanlegg og brakker for mannskapet. Hoveddelen av arbeidet ble foretatt av norske arbeidere under norsk ledelse, men tyskerne hadde også en fast

kontingent på omtrent 50 sovjetiske krigsfanger på kystfortet som gjorde mye av planeringsarbeidet.

Hovedbevæpningen var fire franske Canon de 105 Mle 1913 Schneider 10,5 cm feltkanoner som tyskerne hadde tatt i krigsbytte under felttoget i Frankrike i 1940. For å beskytte kanonene ble det i 1944 anlagt fire kasemattbunkere og en garasje i armert betong i to meter tykkelse for den ene lyskasteren. Selve ildledningen av kanonene foregikk fra kommandobunkeren som ble bygd i 1943.

Etter krigen ble ikke forsvarsanleggene på Helgøya videreført i de norske forsvarsplanene og fortet ble lagt ned fra høsten 1945. Store deler av kystfortet ble rasert og forts bebyggelsen revet ned. I mange år stod kystfortet forlatt og forfalt.

I 1987 stiftet Leif Damman sammen med en gruppe historisk interesserte personer den frivillige foreningen Forsvarshistorisk Forening i Kristiansandsregionen med intensjonen om å gjøre Ny-Hellesund til et krigshistorisk friluftsmuseum i Vest-Agder. Foreningen begynte arbeidet med å rydde opp etter de mange årene med forsømmelse. Mange av krigsminnene ble rekonstruert tilbake i sin opprinnelige form. Med hjelp fra Forsvaret ble det transportert ut en 150 cm lyskaster med aggregat. FHF restaurerte to 10,5 cm kanoner på sokkellavett i kasemattene og en tredje 10,5 cm kanon på hjul ble satt i åpen stilling. Videre kom det opp en 40 mm luftvernkanon i en tidligere luftvernstilling og en mindre panservernkanon ble satt ut vest på øya. I dag fortsetter FHF det løpende vedlikeholdet på det militærhistoriske landskapet utfra foreningens ressurser og kapasitet og har ellers en rådgivende rolle i saker som omhandler Helgøya.

Kystfortet på Helgøya i skjærgården til Søgne kommune er i dag et hyppig brukt utfartssted for både lokale og andre fra Kristiansandsregionen. I sommersesongene kommer det også et stort antall besøkende fra utenfor regionen enten med egen båt eller via Høllen båtruter. Forsvarsinstallasjonene på øya er et naturlig trekkplaster; her er det mulig for de besøkende å gå rundt i fjellanlegg, løpegraver og se kanonene og annet utstyr som ennå står i stilling. Anlegget er godt kjent i utlandet og er stadig i forskjellige internasjonale tidsskrifter og bøker.

Topp ti forslag til tiltaksliste:

Som et friluftsmuseum i et værhardt kystklima er det knyttet en rekke utfordringer til det løpende vedlikeholdet av både festningsverkene og det utplasserte materiellet. Listen inneholder ti punkter hvor man har rangert de ulike tiltakene etter prioritering. Pkt. 1 til 6 bør enten gjennomføres eller utredes i løpet av 2017 grunnet den kritiske situasjonen på kulturminnene. Pkt. 7 (grøfting) kan utføres i samarbeid med Søgne kommune. Pkt. 8 til 10 vil være såkalte langtidssprosjekter for å sikre kulturminnene for ettertiden.

1. Treskjøtsel i området rundt kjøkkenbrakken og den tidligere fangeleiren

Seljeskogen rundt kjøkkenbrakken, sanitetsbrakken samt fangeleiren truer med å sprengte grunnmurene og skape ytterligere setningsskader. Det vises også til egen rapport om treskjøtsel utarbeidet av Forsvarshistorisk forening datert oktober 2016. Totalt vil det trolig være snakk om rundt 60 trær på de to lokalitetene.

Fra trepleiefirmaet «Emils skog og trepleie» (<http://www.kristiansandtrefelling.no/>) er det hentet inn to anbud basert på rapporten til FHF om treskjøtsel **som ligger på henholdsvis 21.000 og 28.000 kr.**, differansen er basert på om trevirket skal tas med flishugger og flisen dermed spredd utover i terrenget for å kompostere, denne metoden har blitt brukt før på stedet.

Spesifisering av anbud (hentet i epost fra Emil datert 23.11.16)

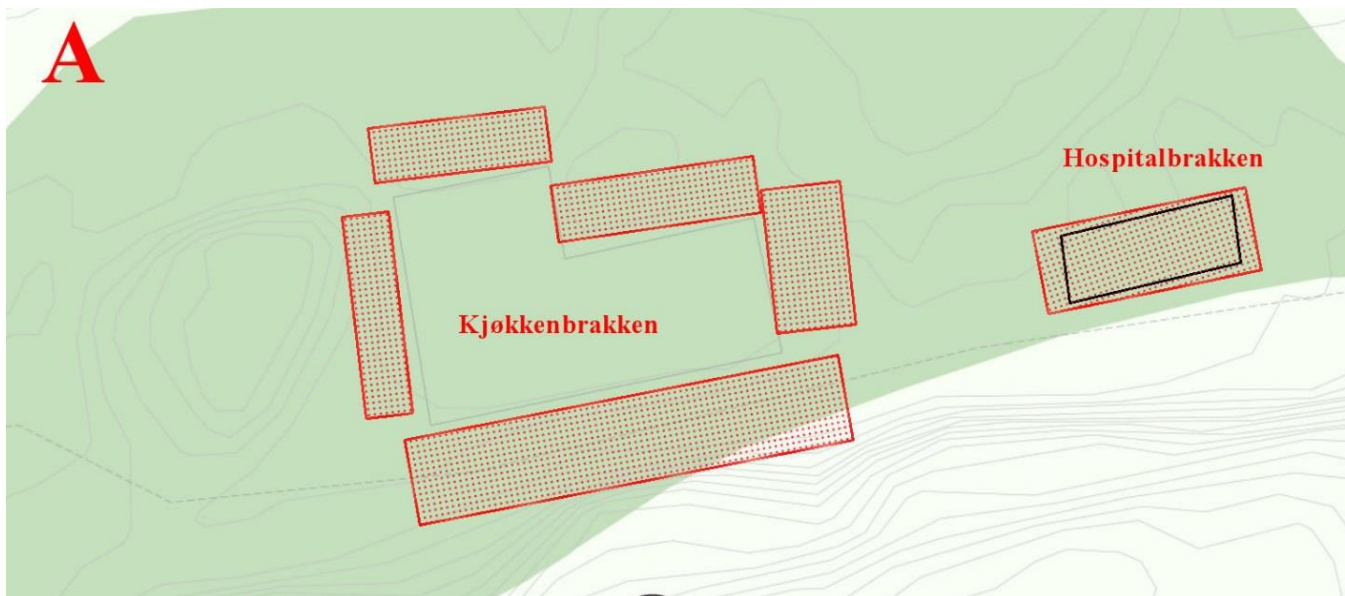
«Alt 1. Trädfällning enligt beskrivning i Prosjektskisse. Grenmateriell och stammar blir på plats/placeras där det inte är till hinder för besökande eller skämmer katurminner. Pris 21000 kr inkl mva

Alt 2. Trädfällning enligt beskrivning i Prosjektskisse. Grenmateriell och stammar upp till 21x28 cm diameter flisas. Stammar över angivna dimension placerar i hög/ar för vidare hantering av er. Den flishuggare som då kommer att användas, Timberwolf TW 280, går på belter och lämnar minimala spår. Flishuggaren är utrustad med vinsch vilket är ett otroligt smidigt och säkert hjälpmedel när det kommer till nedläggande av träd lutandes över hinder, samt till bruk där man inte vill/kan/kan ta sig fram med flishuggaren utan tvingas dra träd och grenar till flishuggaren. Flis blir på plats i högar eller sprides i terränget för vidare kompostering. Flisen kan med fördel brukas där man önskar torka upp/få bättre bärighet F.eks en väg eller område som är försumpat. Pris 28000 kr inkl mva

I priset inngår båtfrakt av flishuggare till och från Helgøya.»

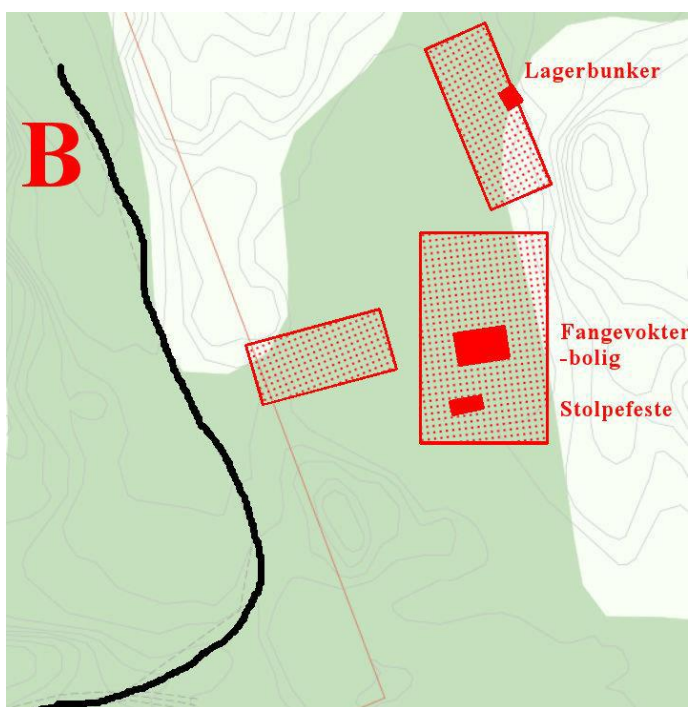

Figur 1. Området rundt kjøkkenbrakken og fangeleiren.

Figur 2. Skjøtselsonen rundt kjøkkenbrakken og sanitetsbrakken. Hugstfeltene markert med rødt.

Krigsfangeleiren på Helgøya bestod av et innhegnet område med en fangebrakke og en lagerbunker. Det finnes ingen fysiske spor etter selve fangebrakken i dag, men den stod plassert i området mellom lagerbunker og fangevokterbolig. Utenom innhengningen var det en fangevokterbolig og noen mindre strukturer som kan direkte relateres til bruken av området.

Figur 3. Skjøtselsonen rundt fangeleiren. Hugstfeltene markert med rødt.

2. Preservering av utvalgt kanonmateriell

Kanonmateriellet er en særdeles viktig del av friluftsmuseet på Helgøya og har en stor pedagogisk verdi siden det viser hvordan skytset ble tatt i bruk av okkupasjonsmakten. Det harde klijamet på stedet gir store utfordringer rundt konserveringen av kanondelene. Det vil derfor være ønskelig å starte opp et forprosjekt hvor det blir innleid eksperter på metallkonservering slik at man kan få et mest nøyaktig bilde av situasjonen og konkrete tiltak for å stabilisere forfallet.

I dette punktet vil det være snakk om to 10,5 cm feltkanoner fastmontert i kasematt og en frittstående 10,5 cm feltkanon på eikehjul øst for kommandobunker (Hellevardene).

Figur 4. 10,5 cm feltkanon i kasematt (se også s. 165 i tilstandsrapport for Helgøya kystfort)

Figur 5. 10,5 cm feltkanon i kasematt (se også s. 166 i tilstandsrapport for Helgøya kystfort)

Figur 6. Frittstående 10,5 cm feltkanon øst for kommandobunker. (se også s. 170 i tilstandsrapport for Helgøya kystfort)

3. Stabilisering av den nordre kortveggen til kjøkkenbrakken

Det har foregått en gradvis utvasking av masser under den søndre kortveggen til kjøkkenbrakken, sprekkdannelser har oppstått og det er fare for at veggen vil kollapse på sikt. For å stabilisere veggen kan det kjøres på med løsmasser og oppmuring av en støttemur under veggen.

Figur 7. Nordre kortvegg på kjøkkenbrakken som viser utvasking under grunnmuren og setningsskader.

4. Gjenetablering av eldre dreneringsgrøfter ved kjøkkenbrakken og krigsfangeleiren.

Dette tiltaket er knyttet opp mot punkt 3. En bedre drenering av bakken og gjenåpning av eldre grøfter som allerede eksisterer i området rundt kjøkkenbrakken og krigsfangeleiren vil minske forsumpingen. Det vil også redusere omfanget av jord som nå blir vasket bort under kraftige regnskyl.

5. Hugst av trær rundt grunnmurer på andre lokaliteter.

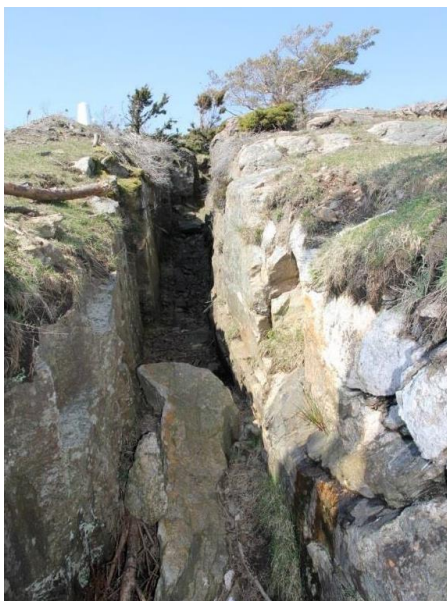
Enkelte strukturer/områder bør ryddes for vegetasjon, siden de er lite synlige i sommersesongen.

Figur 8. Grunnmur etter mannskapsbrakke (inv.nr 18 i tilstandsrapport for Helgøya kystfort)

6. Rydding av steinblokker i løpegraver

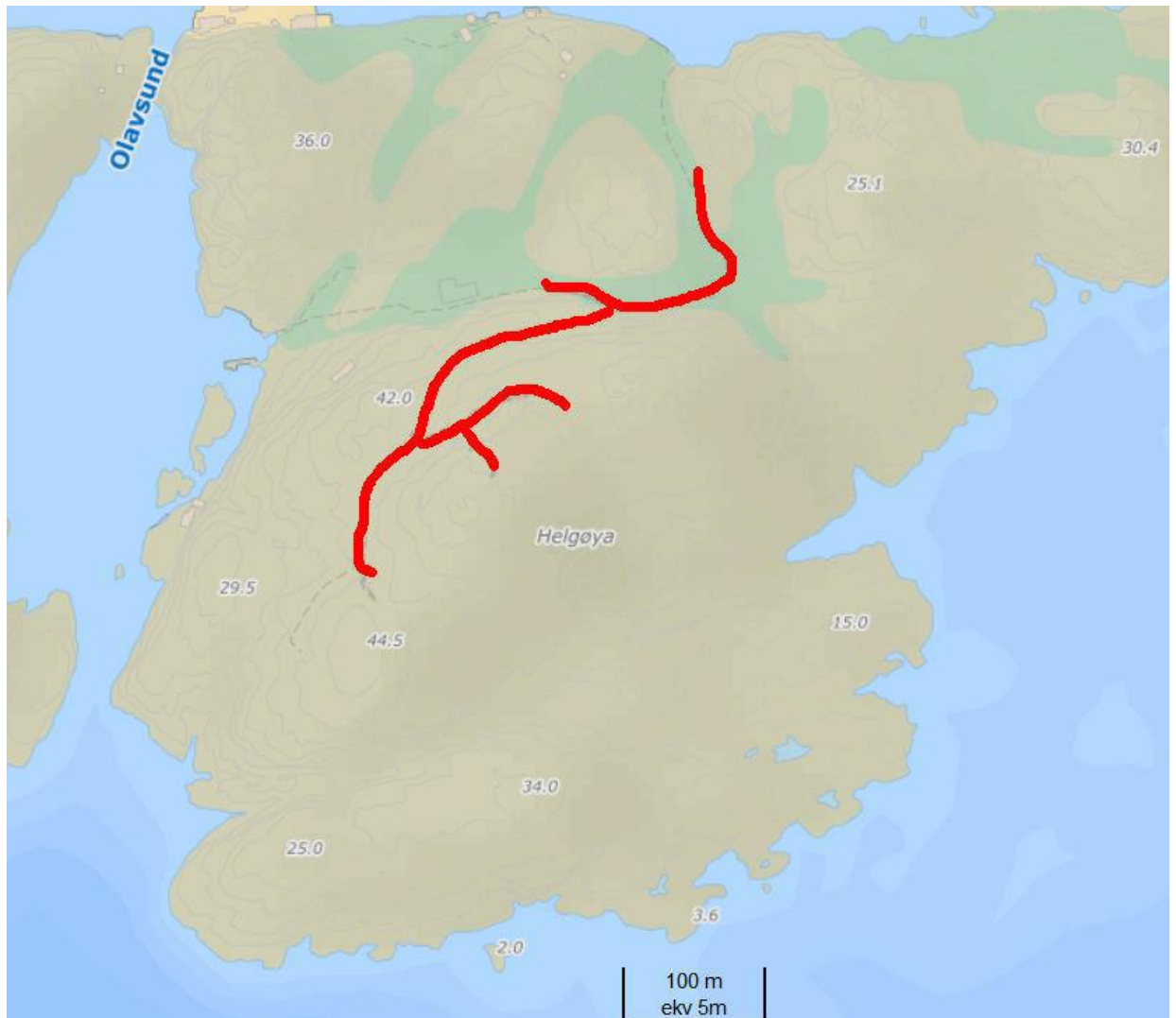
Deler av løpegravssystemet øst for kommandobunker er kun sprengt ut i råfjell, her har det falt ned større steinblokker i løpegraven som ikke Forsvarshistorisk forening ikke har kapasitet til å fjerne. Steinblokkene vanskeliggjør fremkomsten i løpegravsystemene.

Figur 9. Nedraste steinblokker i løpegraven mellom den frittstående feltkanonen og kommandobunker (Helleverdene)

7. Jevnlig vedlikehold av dreneringsgrøftene på hovedveien.

Jevnlig grøf팅 og ettersyn av grøftene til grusveiene fra krigen har tidligere skjedd i samarbeid mellom Forsvarshistorisk forening og teknisk etat i Søgne kommune, men det er ikke en avtale som har blitt formalisert. Jevnlig maskinell grøf팅 vil spare grunneier for store summer ved eventuelle vegreparasjoner etter perioder med ekstremvær.

Figur 10. Utstrekning av dreneringsgrøfter langs kjøreveier på Helgøya. (omtrentlig)

8. Tilrettelegging for sti mellom feltkanon og lyskasterstilling.

I dag slutter løpegraven ved feltkanonen i åpen stilling, herfra og bort til en opparbeidet tilførselsvei til lyskasteren er det omtrent 30 meter med skog og ulendt terreng. Ved rydding av skogen i området og lett tilrettelegging av terrenget hadde man fullført en direkte rundløype på denne delen av kystfortet. I området ved feltkanonen i åpen stilling vil det også bli satt opp en overgang som krysser løpegraven.

Figur 11. A: Feltkanon og hvor overgangen til løpegraven vil komme. Rød: mulig trase som kan kobles opp mot eksisterende sti (grønn) til lyskasterstilling (B)

9. Rekonstruksjon av den opprinnelige betongkamuf拉斯jen på kommandobunkeren

Under krigen ble kommandobunkeren forsøkt kamuflert inn i terrenget med et skall av betong. I dag har deler av skallet kollapset og bunkeren har en helt annen fremtoning enn slik den fremstod under krigen. I likhet med pkt. 3 er det av interesse å innhente ett anbud på kostnader knyttet opp mot en rekonstruksjon av kamuf拉斯jeskallet.

Figur 12. Kommandobunkeren slik den fremstår i dag og slik den var i 1944 (øverst til venstre)

10. Flytting av lyskaster inn i lyskasterbunker, alternativt utskifting av overbygg til lyskaster.

Det bør foretas en fullstendig utredning om det er mulig å flytte lyskasteren tilbake til sin opprinnelige bunkergarasje og sikre den med stålitter. Deretter skodder av tre foran

inngangspartiet for å minske inntrenging av saltvann, Hvis man hadde gått for en slik løsning må deler av bunkeren først fuktsikres.

Som en alternativ løsning kan overbygget til lyskasteren skiftes ut med en utgave som gjør det mulig for de besøkende å se inn til lyskasteren.

Figur 13. Overbygget til lyskasteren som trenger rehabilitering.

Figur 14. Inngangspartiet til bunkergarasjen for lyskaster. De opprinnelige skyvedørene i betong ble aldri installert.

Ytterligere informasjon:

- *Tilstandsrapport for kystfortet på Helgøya i Søgne kommune. (HKB 21./979 Ny-Hellesund) Forsvarshistorisk forening i Kristiansandsregionen. 182 s (juni 2016)*

- *Prosjektskisse vedrørende treskjøtsel rundt utvalgte kulturminner på Helgøya, Søgne kommune.* Forsvarshistorisk forening i Kristiansandsregionen 15 s. (25.10.2016)

Vurdering

Saken finner hjemmel i Forskrift om Oksøy-Ryvingen lvo som nevnt ovenfor.

Kystfortet er et verdifullt kulturminne på Helgøya som må ivaretas. *Tilstandsrapport for kystfortet på Helgøya i Søgne kommune* som ble lagt frem for styret 26. september (ST 38/16) beskriver en alvorlig tilstand for kystfortets bygninger, fjellanlegg, maskingeværstillinger og kanonstillinger blant annet. For å beskytte mot ødeleggelsene av disse verdifulle kulturminnene, anbefaler verneområdeforvalter at verneområdestyret vedtar å søke på midler for et prosjekt for restaurering og beskyttelse. Forsvarshistorisk forening er villig til å gjøre en god del av arbeidet med dugnad, men i noen tilfeller må en ekspert bli konsultert med og/eller engasjert for restaureringsarbeid.

Som en del av besøksstrategien, er Kystfortet et sted som tiltrekker mange turister. Dette prosjektet er i tråd med økningen av besøkende som en del av besøksstrategien. Mange steder er det ikke trygt for turister og ferdes. I nærheten finnes Ny-Hellesund som nylig ble fredet. Kulturmiljøet i Ny-Hellesund er representativt for en uthavn langs sørlandskysten fra cirka 1650 til 1880, og de 103 bygningene er svært godt bevart. Vernet omfatter både bygningene, cirka 301 dekar landareal og 169 dekar sjøareal – totalt 470 dekar.

For 2016, var det ikke søkt økonomisk støtte for å ivareta kulturminner. I tråd med forvalters innstilling, burde dette arbeidet prioriteres frem til 2019.

Arkivsaksnr: 2016/17328-0

Saksbehandler: Maria-Victoria Solstrand

Dato: 04.12.2016

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret ORF	ST 46/16	05.12.2016

Daudmannsholmen, Flekkerøy - bygging av ei bru

Forvalters innstilling

Verneområdestyret godkjenner tegninger for brua.

Saksopplysninger

Hjemmel:

Forskrift om Oksøy-Ryvingen landskapsvernrområde, Kristiansand, Søgne og Mandal kommuner, Vest-Agder (FOR-2005-04-29-388)

§3-1.3 Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til:

- (i). Skånsom tilrettelegging for friluftsliv i samsvar med forvaltningsplan, jf. §5 (tilrettelegging i samsvar med godkjent forvaltningsplan for skjærgårdsparkens friluftsområder krever ikke søknad).*

- Denne saken er fire år gammel. Første søknad fra Flekkerøy Vel var sendt til verneområdestyret mai 2012.
- Prosjektet ligger inne som tiltak i godkjent forvaltningsplanen for skjærgårdsparken.
- Verneområdestyret behandlet saken i 2014 (ST 26/14 – 27.05.2014)

Vedtak

Verneområdestyret er positiv til bygging av ei bro og sikring av bygg ved Daumannsholmen. Forslag til detaljprosjektering av bro og sikring av bygg, sendes verneområdeforvalter til uttalelse. Ei eventuell bro nr to ut til selve Daumannsholmen krever egen søknad.

- Verneområdestyret behandlet saken i 2016 (ST 38/16 – 26.09.2016)
Vedtak
Verneområdestyret godkjenner en 2 meters bred bru til fortet. Flekkerøy vel vil rydde området rundt fortet.
Vedtak: Enstemmig
- Parkvesenet, Kristiansand kommune, har sendt nye tegninger for brua 29.november og ber om at verneområdestyret vedtar disse tegninger (vedlegg 1).

Vurdering

Tegninger som vises i vedlegg 2, er i tråd med befaringen 26. september. Verneområdestyret vedtok at brua blir 2 meter bred. Verneområdeforvalters vurdering er at prosjektet er klar for gjennomføring.

Vedlegg 1:

Fra: Trond Johanson [mailto:Trond.Johanson@kristiansand.kommune.no]

Sendt: 29. november 2016 17:59

Til: Solstrand, Maria-Victoria <fmavmso@fylkesmannen.no>

Kopi: Grete Kvelland Skaara <grete.kvelland.skaara@kristiansand-bystyre.no>; Terje Askildsen <Terje.Askildsen@kristiansand.kommune.no>

Emne: Anmodning om sak i verneområdestyret - Daudmannsholmen - broer-1.pdf

Kristiansand kommune v/Parkvesenet har byggemeldt ny bro ved Daudmannsholmen.

Siden tiltaket ligger innenfor areal som er vernet etter naturmangfoldloven har plan- og bygningsetaten bedt om bekreftelse fra verneområdeforvaltningen om at tiltaket er akseptert i forhold til landskapsvernet.

Saken har vært drøftet med verneområdeforvalter (Vikøyr) og jeg tror det er fattet positivt vedtak, på vilkår av justering og ny godkjenning av rekkverk.

Rekkverk er nå justert i tråd med pålegg.

Vi ber om at verneområdestyret kan ta denne brosknuden opp i møte den 06.12.2016 og at vedtak i saken oversendes undertegnede.

Mvh

Trond Johanson
Kristiansand kommune, parkvesenet.

Søknad om tillatelse til tiltak

etter plan- og bygningsloven § 20-1

☐ Rammetillatelse☒ Ett-trinns søknadsbehandlingOppfylles vilkårene for 3 ukers saksbehandling, jf. § 21-7 annet ledd? ☒ Ja ☐ Nei**Søknad om ansvarsrett for ansvarlig søker**Foreligger sentral godkjenning? ☒ Ja ☐ Nei

Hvis nei, vedlegg byggblankett 5159.

Opplysninger gitt i søknad eller vedlegg til søknaden, herunder oppretting eller endring av matrikkelenhet, vil bli registrert i matrikkelen.

Vedlegg 2Berører tiltaket eksisterende eller fremtidige arbeidsplasser? ☐ Ja ☐ Nei

Hvis ja, skal samtykke innhentes fra Arbeidstilsynet før igangsetting av tiltaket. Byggblankett 5177 med vedlegg.

Berører tiltaket byggverk oppført før 1850, jf. Kulturminneloven § 25, andre ledd? ☐ Ja ☐ Nei

Hvis ja, skal uttalelse fra fylkeskommunen foreligge før igangsettelse av tiltaket.

Søknaden gjelder									
Eiendom/ byggsted	Gnr.	Bnr.	Festenr.	Seksjonsnr.	Bygningsnr.	Bolignr.	Kommune		
	Adresse	FLEKKERØYA, SUNDET MELLEM OKSLEHAVN / BESTEMORSMED OG DAUDMANUSHOLMEN				Postnr.	4625 FLEKKERØY		
Planlagt bruk/formål	☐ Bolig	☐ Fritidsbolig	☐ Garasje	☒ Annet	Beskriv: FRIVOLTSIN, ATKOMST			Bygn.typekode (jf. s. 2): GAUSSBO (KJØREAR)	
Tiltakets art pbl § 20-1 (flere kryss mulig)	Nye bygg og anlegg	☐ Nytt bygg *)	☐ Parkeringsplass *)	☒ Anlegg	☐ Veg	Vesentlig terrenginngrep			
	Endring av bygg og anlegg	☐ Tilbygg, påbygg, underbygg *)	☐ Fasade						
		☐ Konstruksjon	☐ Reparasjon	☐ Ombygging	☐ Anlegg				
	Endring av bruk	☐ Bruksendring	Vesentlig endring av tidligere drift						
	Riving	☐ Hele bygg *)	☐ Deler av bygg *)	☐ Anlegg					
	Bygn.tekn. installasj.**)	☐ Nyanlegg *)	☐ Endring	☐ Reparasjon					
	Endring av bruks-enhet i bolig	☐ Oppdeling	Sammenføyning						
	Innhegning, skilt	☐ Innhegning mot veg	Reklame, skilt, innretning e.l.						
	Oppretting/endring av matrikkelenhet ***)	☐ Grunneiendom *)	☐ Anleggseiendom	☐ Festegrunn over 10 år	☐ Arealoverføring				
	*) Byggblankett 5175 fylles ut og vedlegges. (Vedlegg gruppe A) **) Gjelder kun når installasjonen ikke er en del av et større tiltak. ***) Unntatt fra krav om ansvarsrett. Behandles etter matrikkeloven. Registrert eier underskriver i feltet for tiltakshaver.								

Vedlegg			
Beskrivelse av vedlegg	Gruppe	Nr. fra – til	Ikke relevant
Opplysninger om tiltakets ytre rammer og bygningsspesifikasjon (Byggblankett 5175)	A	–	☐
Dispensasjonssøknad (begrunnelse/vedtak) (pbl kap. 19)	B	–	☐
Nabovarsling (Kvittering for nabovarsel/Opplysninger gitt i nabovarsel/nabomerknader/kommentarer til nabomerknader)	C	–	☐
Situasjonsplan, avkjørselsplan bygning/eiendom	D	–	☒
Tegninger	E	–	☒
Redegjørelser/kart	F	–	☐
Søknad om ansvarsrett/gjennomføringsplan	G	–	☐
Boligspesifikasjon i Matrikkelen	H	–	☐
Uttalelse/vedtak fra annen offentlig myndighet	I	–	☒
Rekvisisjon av oppmålingsforretning	J	–	☐
Andre vedlegg	Q	–	☒

Erklæring og underskrift

Ansvarlig søker bekrefter at hele tiltaket belegges med ansvar, og dekker kravene i henhold til plan- og bygningsloven. En er kjent med reglene om straff og sanksjoner i pbl kap. 32 og at det kan medføre reaksjoner dersom det gis uriktige opplysninger.

Ansvarlig søker for tiltaket				Tiltakshaver			
Foretak		Org.nr.		Navn			
KRISTIANSAND KOMMUNE PARKVESENET		9632966746		KRISTIANSAND KOMMUNE PARKVESENET			
Adresse				Adresse			
POSTBOKS 417 LUND				POSTBOKS 417 LUND			
Postnr.		Poststed		Postnr.		Poststed	
4604		KRISTIANSAND		4604		KRISTIANSAND	
Kontaktperson		Telefon		Eventuelt organisasjonsnummer			
TERJE ASKILDSEN		38243182		9632966746			
E-post		Mobiltelefon		E-post		Telefon (dagtid)	
terje.askildsen@kristiansand.kommune.no		90167140		terje.askildsen@kristiansand.kommune.no		38243182	
Dato		Underskrift		Dato		Underskrift	
26/10-16		Terje Askildsen		26/10-16		Terje Askildsen	
Gjentas med blokkbokstaver				Gjentas med blokkbokstaver			
TERJE ASKILDSEN				TERJE ASKILDSEN			

Bygningstypekoder**BOLIG**

Dersom bruksarealet til bolig er større enn bruksarealet til annet enn bolig, velges bygningstype kodel innen hovedgruppen "Bolig" (111–199). Ved valg av bygningstype velges den med størst andel av arealet innen hovedgruppen.

Enebolig

- 111 Enebolig
- 112 Enebolig med hybel/sokkelleilighet
- 113 Våningshus

Tomannsbolig

- 121 Tomannsbolig, vertikaldelt
- 122 Tomannsbolig, horisontaldelt
- 123 Våningshus, tomannsbolig, vertikaldelt
- 124 Våningshus tomannsbolig, horisontaldelt

Rekkehus, kjedehus, andre småhus

- 131 Rekkehus
- 133 Kjede-/atriumhus
- 135 Terrassehus
- 136 Andre småhus med 3- boliger eller flere

Store boligbygg

- 141 Stort frittliggende boligbygg på 2 et.
- 142 Stort frittliggende boligbygg på 3 og 4 et.
- 143 Stort frittliggende boligbygg på 5 et. eller mer
- 144 Store sammenbygde boligbygg på 2 et.
- 145 Store sammenbygde boligbygg på 3 og 4 et.
- 146 Store sammenbygde boligbygg på 5 et. eller mer

Bygning for bofellesskap

- 151 Bo- og servicesenter
- 152 Studenthjem/studentboliger
- 159 Annen bygning for bofellesskap*

Fritidsbolig

- 161 Hytter, sommerhus ol. fritidsbygg
- 162 Helårsbolig som benyttes som fritidsbolig
- 163 Våningshus som benyttes som fritidsbolig

Koie, seterhus og lignende

- 171 Seterhus, sel, rorbu og liknende
- 172 Skogs- og utmarkskoie, gamme

Garasje og uthus til bolig

- 181 Garasje, uthus, anneks til bolig
- 182 Garasje, uthus, anneks til fritidsbolig

Annen boligbygning

- 193 Boligbrakker
- 199 Annen boligbygning (sekundærbolig reindrift)

ANNET

Dersom bruksarealet ikke omfatter bolig eller bruksarealet til bolig er mindre enn til annet, velges bygningstype kodel innen "Annet" (211–840) ut fra hovedgruppen som samlet utgjør det største arealet. Ved valg av bygningstype velges den med størst andel av arealet innen hovedgruppen.

INDUSTRI OG LAGER**Industribygning**

- 211 Fabrikbygning
- 212 Verkstedsbygning
- 214 Bygning for renseanlegg
- 216 Bygning for vannforsyning
- 219 Annen industribygning *

Energiforsyningsbygning

- 221 Kraftstasjon (> 15 000 kVA)
- 223 Transformatorstasjon (> 10 000 kVA)
- 229 Annen energiforsyning *

Lagerbygning

- 231 Lagerhall
- 232 Kjøle- og fryselager
- 233 Silobygning
- 239 Annen lagerbygning *

Fiskeri- og landbruksbygning

- 241 Hus for dyr/landbruk, lager/silo
- 243 Veksthus
- 244 Driksbygning fiske/fangst/oppdrett
- 245 Naust/redskapshus for fiske
- 248 Annen fiskeri- og fangstbygning
- 249 Annen landbruksbygning *

KONTOR OG FORRETNING**Kontorbygning**

- 311 Kontor- og administrasjonsbygning, rådhus
- 312 Bankbygning, posthus
- 313 Mediabygning
- 319 Annen kontorbygning *

Forretningsbygning

- 321 Kjøpesenter, varehus
- 322 Butikk/forretningsbygning
- 323 Bensinstasjon
- 329 Annen forretningsbygning *
- 330 Messe- og kongressbygning

SAMFERDSEL OG KOMMUNIKASJON**Ekspedisjonsbygning, terminal**

- 411 Ekspedisjonsbygning, flyterminal, kontrolltårn
- 412 Jernbane- og T-banestasjon
- 415 Godsterminal
- 416 Postterminal
- 419 Annen ekspedisjon- og terminalbygning *

Telekommunikasjonsbygning

- 429 Telekommunikasjonsbygning

Garasje- og hangarbygning

- 431 Parkeringshus
- 439 Annen garasje-/hangarbygning *

Veg- og trafikktilsynsbygning

- 441 Trafikktilsynsbygning *
- 449 Annen veg- og bilttilsynsbygning *

HOTELL OG RESTAURANT**Hotellbygning**

- 511 Hotellbygning
- 512 Motellbygning
- 519 Annen hotellbygning *

Bygning for overnatting

- 521 Hospits, pensjonat
- 522 Vandrer-/feriehjem
- 523 Appartement
- 524 Camping/utleiehytte
- 529 Annen bygning for overnatting *

Restaurantbygning

- 531 Restaurantbygning, kafébygning
- 532 Sentralkjøkken, kantinebygning
- 533 Gatekjøkken, kioskbygning
- 539 Annen restaurantbygning *

KULTUR OG UNDERVISNING**Skolebygning**

- 611 Lekepark
- 612 Barnehage
- 613 Barneskole
- 614 Ungdomsskole
- 615 Kombinert barne- ungdomsskole
- 616 Videregående skole
- 619 Annen skolebygning *

Universitets-, høyskole og forskningsbygning

- 621 Universitet/høyskole m/auditorium, lesesal mv.
- 623 Laboratoriebygning
- 629 Annen universitets-, høyskole og forskningsbygning *

Museums- og biblioteksbygning

- 641 Museum, kunstgalleri
- 642 Bibliotek/mediatek
- 643 Zoologisk-/botanisk hage (bygning)
- 649 Annen museums-/biblioteksbygning *

Idrettsbygning

- 651 Idrettshall
- 652 Ishall
- 653 Svømmehall
- 654 Tribune og idrettsgarderobe
- 655 Helsestudio
- 659 Annen idrettsbygning *

Kulturhus

- 661 Kino-/teater-/opera-/konsertbygning
- 662 Samfunnshus, grendehus
- 663 Diskotek
- 669 Annen kulturhus *

Bygning for religiøse aktiviteter

- 671 Kirke, kapell
- 672 Bedehus, menighetshus
- 673 Krematorium/gravkapell/bårehus
- 674 Synagoge, moske
- 675 Kloster
- 679 Annen bygning for religiøse aktiviteter *

HELSE**Sykehus**

- 719 Sykehus *

Sykehjem

- 721 Sykehjem
- 722 Bo- og behandlingssenter
- 723 Rehabiliteringsinstitusjon, kurbad
- 729 Annen sykehjem *

Primærhelsebygning

- 731 Klinikk, legekontor/-senter/-vakt
- 732 Helse-/sosialsenter, helsestasjon
- 739 Annen primærhelsebygning *

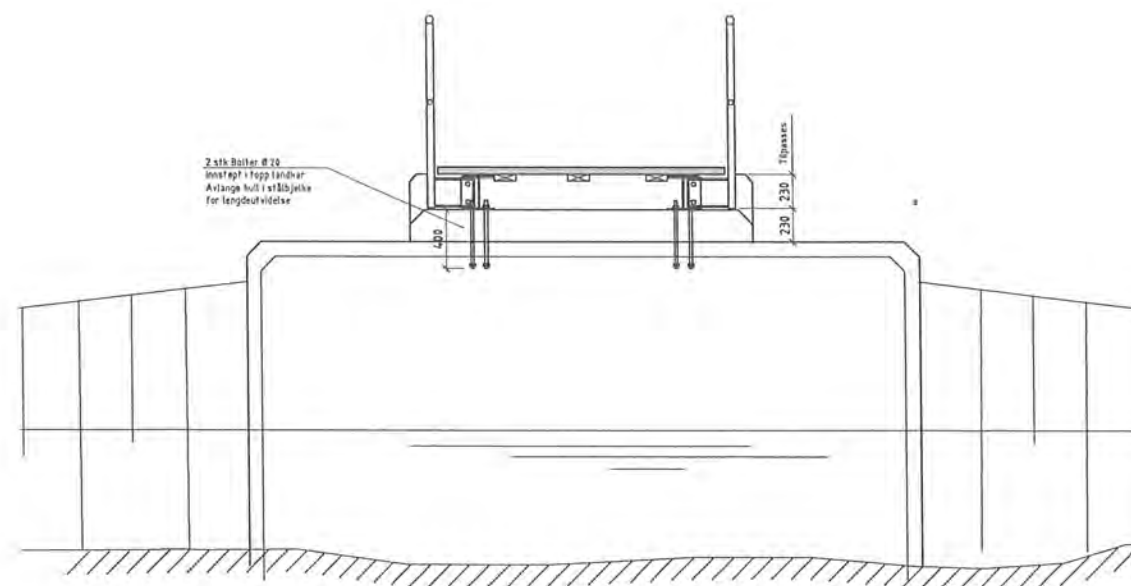
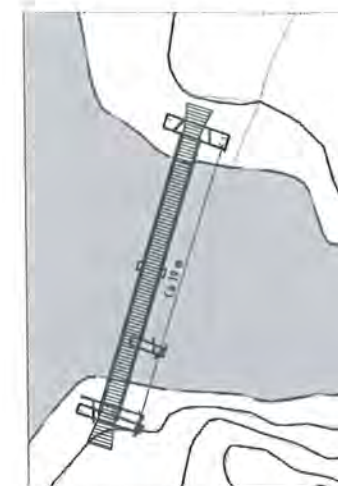
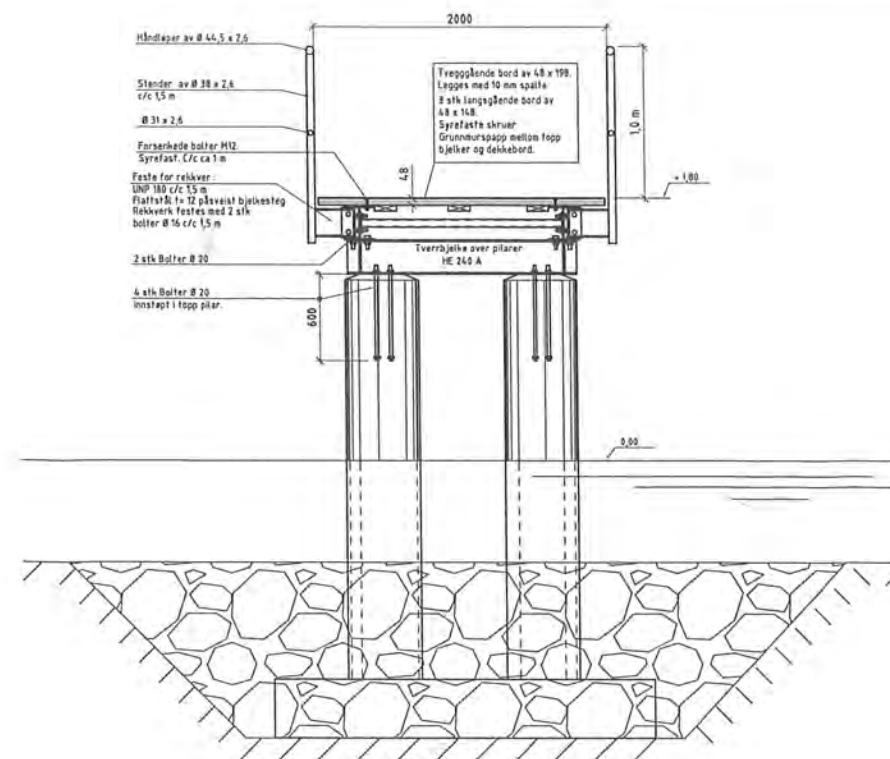
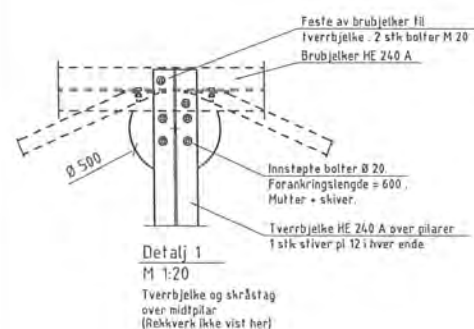
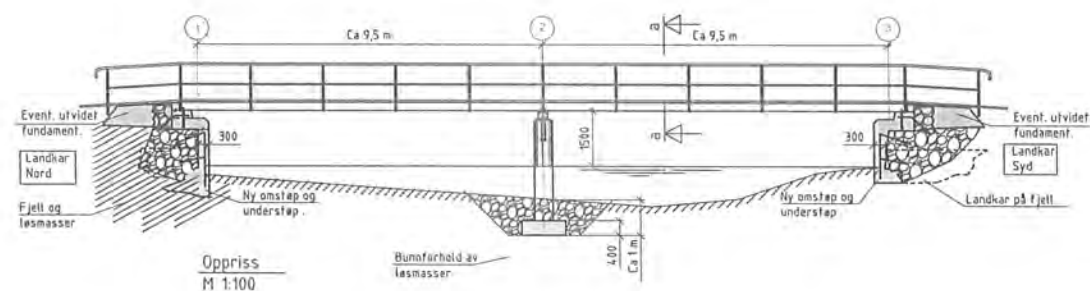
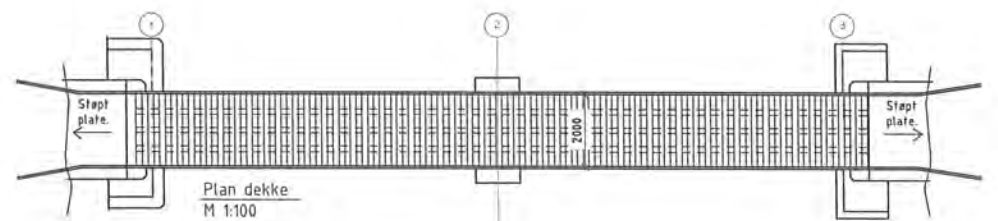
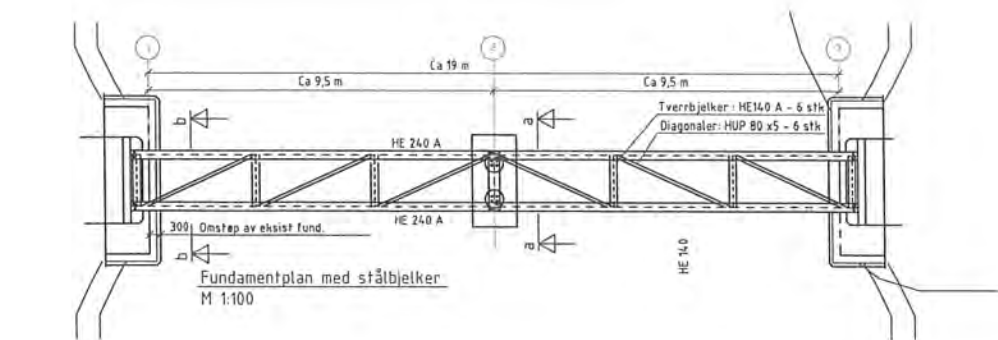
FENGSEL, BEREDSKAP O.A.**Fengselsbygning**

- 819 Fengselsbygning *

Beredskapsbygning

- 821 Politistasjon
- 822 Brannstasjon, ambulansestasjon
- 823 Fyrstasjon, losstasjon
- 824 Stasjon for radarovervåk. av fly-/skipstrafikk
- 825 Tilfluktsrom/bunker
- 829 Annen beredskapsbygning *
- 830 Monument
- 840 Offentlig toalett

*) eller bygning som har nær tilknytning til/ tjener slike bygninger

BYGNINGSDEL	EKSP. KLASSE	BEST. KLASSE	BET. FASTHET	OVERDEKNING	Tilbudstegning		
Fundamenter	XS3	MF40	B45	50 mm			
MERKNADER				Laster			
BETONG				Gangtrafikk			
KONTROLLKLASSE:				Snølast : 4,0 kN/m ²			
TILLATT AVVIK OVERDEKNING:							
ARMERINGSKVALITET:							
OMFAR:							
AVFASING AV HJØRNER:				Kjøretøy med spes. tillatelse til adkomst : Tot. vekt : 30 kN (Maks akselast : 20 kN)			
STÅL							
ALT STÅL PRODUSERES IHHT NS-EN 1090-2							
a-MÅL SVEIS:							
Alt stål skal være varmgalvanisert.							
Alt stål skal være ferdig produsert, boret og tilpasset for varmgalvanisering foretas.							
Sveising ikke tillatt på stedet.							
Alle bolter skal være varmgalvanisert.							
Alle treskruer av syrefast kvalitet.							
					Tilbudstegning		
					B	Tilbudstegning	24.10.16
					A	Bredde øket, rekkverk endret	31.5.16
					END	Endring	Dato: Sig
					Kristiansand kommune		
					Bro Bestemorsmed		
					Ny gangbro		
					Plan og snitt		
					Målestokk:		
					1:100- A1		
					Oppdragsgiver:		
					05.06		
					Tegn. nr.:		
					02		
					B		

Kristiansand Intranettløsning
Grunnkart

Dato: 26.10.2016

ST 47/16

Eventuelt

- Møteplan for første halvår 2017
- Studietur 2017
- Overføring av midler til Søgne kommune for to overganger på kystfortet
- Overføring av midler til Flekkefjord kommune for å dekke utgifter til omlegging av sti etter ras
- Overføring av midler til Kristiansand kommune for flytting av gjerd på Flekkerøy (ST 10/16)
- Trefelling og krattrydding, Ny-Hellesund
- Sitkagraner prosjekt